

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی (مجموع دروس ریاضی): ۲۰ دقیقه

چرخه آمار در حل مسائل
صفحه‌های ۲۸، ۳، ۴۴

۸۱- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) در بررسی میزان استفاده از تلفن هوشمند، $Q_1 = ۶۵$ بیانگر آن است که دقیقاً ۲۵ درصد افراد کمتر از ۶۵ دقیقه با تلفن هوشمند کار می‌کنند.
- (۲) هرگاه بر اساس داده‌های جامعه آماری، برای یک نمونه آماری مرتبط با آن نتیجه‌گیری کنیم، به اصطلاح می‌گوییم نتایج را تعمیم داده‌ایم.
- (۳) مهم‌ترین گام رسیدن به پاسخ، بحث و نتیجه‌گیری است.
- (۴) هرگاه داده دورافتاده داشته باشیم، انحراف معیار، معیار مناسبی برای توصیف داده‌ها نیست.

۸۲- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) اگر در بین داده‌های آماری، داده دورافتاده داشته باشیم، از میانه استفاده می‌کنیم.
 - (۲) در گام چهارم از نمودارهای آماری استفاده می‌شود.
 - (۳) در گام دوم تا حد ممکن اطلاعات توصیفی را به اطلاعات کمی تبدیل می‌کنیم.
 - (۴) روش نمونه‌گیری و شیوه تحلیل داده‌ها در گام سوم بررسی می‌شود.
- ۸۳- می‌خواهیم تعداد تصادفات و درصد خسارات وارد شده به خودروها را در شهرها و جاده‌های برون‌شهری بررسی کنیم. جدول زیر نشان‌دهنده تعداد تصادفات ماشین‌ها و سرعت حرکت آن‌ها در زمان تصادف است.

محدوده سرعت $(\frac{km}{h})$	$\frac{0}{1}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{2}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{4}{1}$	$\frac{5}{1}$	$\frac{6}{1}$	$\frac{7}{1}$	$\frac{8}{1}$	$\frac{9}{1}$	$\frac{10}{1}$	$\frac{11}{1}$	$\frac{12}{1}$
تعداد ماشین‌های تصادف کرده	۴۰	۱۳۰	۲۸۰	۲۹۰	۳۰۰	۴۱۰	۲۱۰	۱۸	۱۷	۹	۴	۲	

کدام گزینه در رابطه با موضوع بررسی شده نادرست است؟

- (۱) باید واحد اندازه‌گیری مناسبی به غیر از $(\frac{km}{h})$ برای سرعت خودروها، در نظر گرفته می‌شد.
- (۲) در این بررسی باید مشخص می‌شد که تصادفات در داخل شهر رخ داده‌اند یا در جاده‌های برون‌شهری.
- (۳) در این بررسی باید درصد خسارات وارد شده به خودروها مشخص می‌شد.
- (۴) جدول بالا نشان می‌دهد که هر چقدر سرعت خودروها بیشتر باشد، احتمال تصادف آن‌ها کم‌تر است که این نتیجه به خاطر نداشتن اطلاعات کافی غلط است.

۸۴- یک کارخانه ۴۰۰۰ لامپ در روز تولید می‌کند. مسئول کنترل کیفی این کارخانه، لامپ‌ها را ۹ در میان (هر ده تا یکی) مورد بررسی قرار می‌دهد تا

حداکثر مقاومت آن‌ها را تعیین کند. در این بررسی آماری، اندازه نمونه چقدر از اندازه جامعه کمتر است؟

- (۱) ۳۸۰۰ (۲) ۳۶۰۰ (۳) ۳۴۰۰ (۴) ۳۲۰۰

۸۵- دو مدرسه ۱ و ۲ هر یک ۴۰۰ دانش‌آموز دارند. در این آزمون نسبت به آزمون قبلی کانون فرهنگی آموزش، مدرسه (۱)، ۳۰۰ درصد و مدرسه (۲)،

۳۵ درصد افزایش تراز داشتند. در این صورت:

(الف) متغیر میزان پیشرفت تراز دانش‌آموزان چه نوع متغیری است؟

(ب) اکنون وضعیت درسی کدام مدرسه بهتر است؟

- (۱) الف) کمی، (ب) مدرسه (۱)
 (۲) الف) کمی، (ب) مدرسه (۲)
 (۳) الف) کیفی، (ب) نمی‌توان گفت.
 (۴) الف) کمی، (ب) نمی‌توان گفت.

محل انجام محاسبات

۸۶- در داده‌های ۱, ۷, ۳۱, ۵, ۴, ۲۶, ۱۸, ۱۷, ۱۷, ۴۱, ۱۷, ۳۶, ۲۷, ۲۸, ۲۹ دامنه میان چارکی (IQR) و مد به ترتیب از راست به چپ کدام‌اند؟

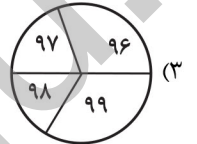
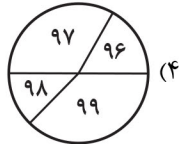
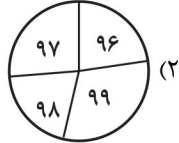
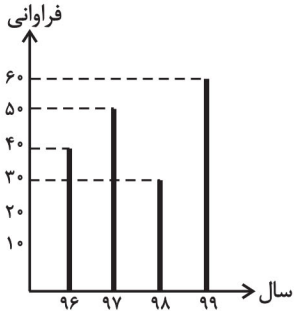
(۲) $۱۷/۵ - ۲۲$

(۱) $۱۷ - ۲۲$

(۴) $۱۷/۵ - ۱۴$

(۳) $۱۸ - ۱۴$

۸۷- نمودار میله‌ای زیر، تعداد اعضای کتابخانه مدرسه را در چهار سال متوالی نشان می‌دهد. نمودار دایره‌ای آن به‌طور تقریبی کدام است؟

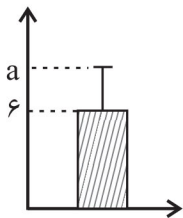
۸۸- اگر نمودار زیر برای داده‌های $۲, ۵, x, ۸, x + ۳$ رسم شده باشد، مقدار a کدام است؟

(۱) $۶ + \sqrt{۵}$

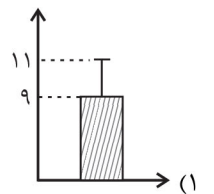
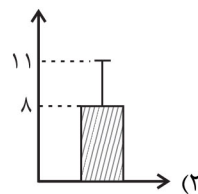
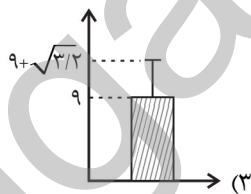
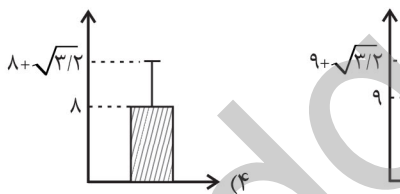
(۲) $۶ + \sqrt{۶}$

(۳) ۱۲

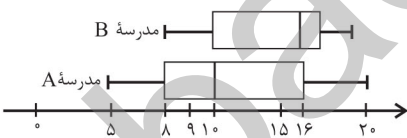
(۴) ۸

۸۹- داده‌های ۷, ۸, ۸, ۱۰, ۱۲ را در نظر بگیرید. کدام نمودار نشان‌دهنده میانگین و انحراف معیار این داده‌هاست؟

۹۰- نمودار جعبه‌ای داده‌های مربوط به نمرات ریاضی مقطع دوازدهم انسانی در دو مدرسه به صورت زیر است. کدام گزینه همواره درست است؟

(۱) میانگین نمرات ریاضی دو مدرسه برابر است.

(۲) بهترین نمره ریاضی مربوط به مدرسه B است.

(۳) به طور تقریبی می‌توان گفت ۲۵ درصد دانش‌آموزان مدرسه A در درس ریاضی نمره‌ای کمتر از همه دانش‌آموزان مدرسه B گرفته‌اند.

(۴) چارک اول نمرات ریاضی مدرسه A برابر میانه نمرات ریاضی مدرسه B است.

ریاضی و آمار (۲)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

تابع
(توابع پلکانی و قدر مطلق، اعمال پر روی توابع)
صفحه‌های ۳۳۴ تا ۵۴

۹۱- حاصل عبارت $A = \frac{[2-\sqrt{7}] + [-\pi]}{-[\frac{7}{4}] + [-0.02]}$ کدام است؟

- (۱) $1/75$ (۲) $2/5$ (۳) $-1/25$ (۴) $1/5$

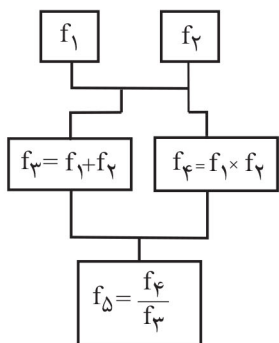
۹۲- مساحت محدود به نمودار تابع $y + |x| - 1 = 0$ و محور x ها کدام است؟

- (۱) 1 (۲) 2 (۳) 4 (۴) 5

۹۳- اگر $f(x) = 2x^2 + \frac{1}{3}$ و $g(x) = \frac{4x+2}{x-1}$ باشد، دامنه تابع $\frac{f}{g}$ کدام است؟

- (۱) \mathbb{R} (۲) $\mathbb{R} - \{1\}$ (۳) $\mathbb{R} - \{1, -\frac{1}{2}\}$ (۴) $\mathbb{R} - \{0, 1\}$

۹۴- اگر $f_1(x) = 2x - 1$ و $f_2(x) = 2x + 3$ ، با توجه به نمودار درختی زیر، مقدار $f_5(1)$ کدام است؟

(۱) $\frac{5}{6}$

(۲) 1

(۳) $\frac{1}{6}$

(۴) $\frac{1}{5}$

۹۵- اگر $f(x) = 2[x] + 1$ ، $g(x) = |x + 2|$ هر دو با دامنه $-1 \leq x \leq 0$ باشند، ضابطه تابع $(\frac{f}{g})(x)$ کدام است؟ $[\]$ ، نماد جزء صحیح است.

$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \begin{cases} \frac{-1}{x+2}, & -1 \leq x < 0 \\ \frac{1}{2}, & x = 0 \end{cases} \quad (۲)$$

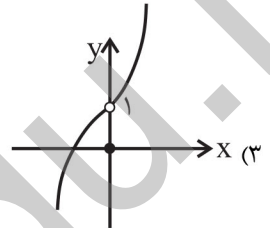
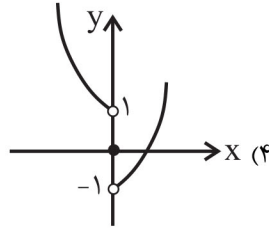
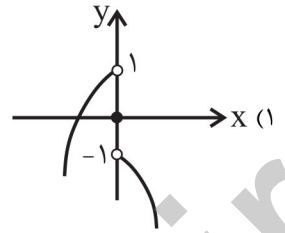
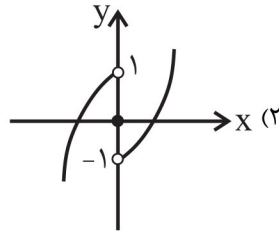
$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \begin{cases} \frac{1}{x+2}, & -1 \leq x < 0 \\ 3, & x = 0 \end{cases} \quad (۱)$$

$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{-2}{x+2} \quad (۴)$$

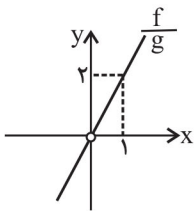
$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{1}{-(x+2)} \quad (۳)$$

محل انجام محاسبات

۹۶- اگر $f(x) = x^2$ و $g(x) = \text{sign}(x)$ باشد، نمودار تقریبی تابع $(f-g)(x)$ کدام است؟

۹۷- اگر $f(x) = 3x^2$ و نمودار تابع $\frac{f}{g}$ مطابق شکل زیر باشد، ضابطه تابع $g(x)$ کدام است؟

(۱) $g(x) = \frac{3}{4}x$

(۲) $g(x) = -\frac{1}{2}x$

(۳) $g(x) = 4x$

(۴) $g(x) = -2x$

۹۸- نمودار تابع $y = 2 - |x - 1|$ ، محورهای مختصات را در نقاط A، B و C قطع می‌کند. مساحت مثلث ABC کدام است؟

(۴) ۴

(۳) ۳

(۲) ۲/۵

(۱) ۲

۹۹- تابع $f(x) = |2x - 6| + x + 1$ را به شکل $f(x) = \begin{cases} ax + b & , x \geq e \\ cx + d & , x < e \end{cases}$ نوشته‌ایم. مقدار $b + c + e$ کدام است؟

(۴) -۴

(۳) -۳

(۲) -۲

(۱) -۱

۱۰۰- اگر $f = \{(1, 4), (-2, 6), (3, 2a - 1)\}$ و $g = \{(-1, 2), (2, -3), (-2, a)\}$ و برد تابع $f + g$ ، یک عضو داشته باشد، a کدام است؟

(۴) -۱۰

(۳) ۱۰

(۲) -۲

(۱) ۲

اقتصاد

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فقر و توزیع درآمد
دولت و اقتصاد
صفحه‌های ۸۵ تا ۹۷

۱۰۱- عبارات کدام گزینه به ترتیب و به درستی تکمیل‌کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

(الف) یک نوع از اشتغال کامل، ... است.

(ب) ... و ... از جمله راهکارهای پیشگیری از افزایش بیکاری است.

(ج) دولت‌ها سعی می‌کنند با ... رونق اقتصادی و رفاه مردم را نسبت به گذشته بیشتر کنند.

(د) برای تحقق هدف ... دولت می‌کوشد زمینه رونق اقتصادی را فراهم آورد.

(۱) (الف) اشتغال کامل نیروی کار، (ب) برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت - مهارت افزایی حین کار - اعطای یارانه‌های تولید، (ج) توانمندسازی مهارتی، فنی و حرفه‌ای افراد، (د) ثبات قیمت‌ها

(۲) (الف) اشتغال نیروهای خدماتی و عمومی، (ب) تقسیم برابر فرصت‌ها - توزیع عادلانه ثروت و درآمد - مقابله با فقر، (ج) حمایت از اقشار کم‌درآمد، (د) اشتغال کامل

(۳) (الف) اشتغال کامل نیروی کار، (ب) برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت - مهارت افزایی حین کار - اعطای یارانه‌های تولید، (ج) افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات کشور، (د) اشتغال کامل

(۴) (الف) اشتغال اصطلاحی و داوطلبانه، (ب) تقسیم برابر فرصت‌ها - توزیع عادلانه ثروت و درآمد - مقابله با فقر، (ج) افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات کشور، (د) بهبود توزیع ثروت و درآمد

۱۰۲- عبارت کدام گزینه در ارتباط با نقش دولت در اقتصاد نادرست است؟

(۱) در سال‌های اخیر در کشور ما توجه جدی سیاست‌گذاران به ضرورت اقتصاد مردمی و نقش‌آفرینی و مشارکت بیشتر بخش‌های خصوصی و تعاونی و عمومی و افزایش توان و اقتدار آن‌ها جلب شده است.

(۲) تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که بخش‌های غیردولتی عامل اصلی و محرک پیشرفت کشور است.

(۳) در سال‌های اخیر دولت ملزم شده است تا با سپردن ۲۵ درصد از اقتصاد کشور به بخش تعاونی، حضور مستقیم خود را در مدیریت و مالکیت اقتصاد کاهش بدهد.

(۴) تقریباً همه اقتصاددانان در مورد اصل حضور دولت در اقتصاد اتفاق نظر دارند ولی در مورد این‌که دولت در چه مواردی، چقدر، تا چه زمانی و چگونه نقش داشته باشد، اختلاف نظر است.

۱۰۳- جدول روبه‌رو، وضعیت توزیع درآمد مربوط به کشوری را در طول یک‌سال نشان می‌دهد، با توجه به آن:

وضعیت توزیع درآمد در یک کشور	
گروه‌های درآمدی	سهم هر گروه (به درصد)
دهک اول	۲
دهک دوم	۳
دهک سوم	۴
دهک چهارم	۷/۵
دهک پنجم	۱۰
دهک ششم	۴
دهک هفتم	؟
دهک هشتم	۱۲
دهک نهم	۱۶
دهک دهم	۲۲

(الف) سهم دهک‌های سوم، ششم و هفتم به ترتیب، کدام است؟

(ب) عدد مربوط به شاخص وضعیت توزیع درآمد، کدام است؟

(ج) کدام عبارت در این رابطه درست است؟

(۱) (الف) چهار - یازده و نیم - دوازده، (ب) ۱۱، (ج) ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پُر درآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ درآمد پایین جامعه تعلق می‌گیرد.

(۲) (الف) پنج - ده و نیم - دوازده، (ب) ۱۱، (ج) ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪ پُر درآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.

(۳) (الف) شش - ده - یازده و نیم، (ب) ۱۰/۵، (ج) ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪ پُر درآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.

(۴) (الف) سه و نیم - دوازده - دوازده، (ب) ۱۰/۵، (ج) ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پُر درآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ درآمد پایین جامعه تعلق می‌گیرد.

محل انجام محاسبات

۱۰۴- کدام گزینه، مبین پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) به دلیل کدام یک از عوامل زیر، بخش خصوصی حاضر به سرمایه‌گذاری در برخی زمینه‌ها نیست؟

ب) ارائه لوایح قانونی به مجلس برای ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی، مربوط به کدام یک از محورهای فعالیت دولت در عرصه اقتصاد جامعه است؟

ج) هدف دولت از وضع مقررات و سیاست‌گذاری در اقتصاد چیست؟

۱) الف) عدم اطمینان از سودآوری - نیاز به سرمایه اولیه بسیار زیاد، ب) عرضه کالاها و خدمات، ج) برنامه‌ریزی در جهت افزایش فعالیت‌های تولیدی، ارائه کالاهای عمومی و سرمایه‌گذاری در مناطق محروم

۲) الف) بالا بودن نرخ بهره بانکی - مالیات‌های سنگین، ب) عرضه کالاها و خدمات، ج) هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و مورد نظر خود، ایجاد نظم در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه

۳) الف) پایین بودن نرخ سود - نیاز به تکنولوژی مدرن، ب) وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی در اقتصاد، ج) برنامه‌ریزی در جهت افزایش فعالیت‌های تولیدی، ارائه کالاهای عمومی و سرمایه‌گذاری در مناطق محروم

۴) الف) عدم اطمینان از سودآوری - نیاز به سرمایه اولیه بسیار زیاد، ب) وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی در اقتصاد، ج) هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و مورد نظر خود، ایجاد نظم در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه

۱۰۵- جدول روبه‌رو مربوط به وضعیت توزیع درآمد کشوری فرضی با جمعیت ۸۰ میلیون نفر و

درآمد ملی ۶۰ هزار دلار، در طول یک سال است. با توجه به آن:

الف) به ترتیب سهم دهک‌های دوم، ششم و نهم چند درصد است؟

ب) عدد مربوط به شاخص توزیع درآمد کدام است؟

ج) جمعیت دهک‌های اول تا پنجم چند میلیون نفر است؟

د) سهم دهک چهارم از درآمد ملی چند هزار دلار است؟

۱) الف) ۳ - ۱۱ - ۱۸، ب) ۱۰/۵، ج) ۴۰، د) ۳

۲) الف) ۳ - ۸ - ۱۹، ب) ۱۰، ج) ۱۰/۸، د) ۳/۶

۳) الف) ۲ - ۱۴ - ۲۲، ب) ۱۰/۵، ج) ۱۰/۸، د) ۳/۶

۴) الف) ۲ - ۹ - ۲۱، ب) ۱۰، ج) ۴۰، د) ۳

۱۰۶- کدام گزینه، متضمن پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) اصطلاح «سیاست بازار باز»، به کدام «عمل اقتصادی» اطلاق می‌شود، مربوط به کدام یک از «سیاست‌های پولی» است و از طریق کدام مرجع اعمال می‌شود؟
ب) برای حل مشکل رکود در بلندمدت باید سیاست‌های ... را در پیش گرفت.

ج) در شرایطی که اقتصاد کشور دچار تورم شده است، دولت با چه روشی ثبات اقتصادی را در جامعه برقرار می‌کند؟

۱) الف) فروش «اوراق مشارکت» - سیاست پولی انقباضی - بانک مرکزی، ب) جانب عرضه (مثل بهبود بهره‌وری، افزایش سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار)، ج) سیاست مالی انقباضی (کاهش مخارج دولت و افزایش مالیات)

۲) الف) خرید «اوراق مشارکت» - سیاست پولی انبساطی - مجمع عمومی بانک‌ها، ب) جانب تقاضا (مثل بهبود درآمد تولیدکنندگان و بهبود فضای بازار)، ج) سیاست مالی انقباضی (کاهش مخارج دولت و افزایش مالیات)

۳) الف) فروش «اوراق مشارکت» - سیاست پولی انقباضی - بانک مرکزی، ب) جانب تقاضا (مثل بهبود درآمد تولیدکنندگان و بهبود فضای بازار)، ج) سیاست مالی انبساطی (افزایش مخارج دولت و کاهش مالیات)

۴) الف) خرید «اوراق مشارکت» - سیاست پولی انبساطی - مجمع عمومی بانک‌ها، ب) جانب عرضه (مثل بهبود بهره‌وری، افزایش سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار)، ج) سیاست مالی انبساطی (افزایش مخارج دولت و کاهش مالیات)

محل انجام محاسبات

وضعیت توزیع درآمد در یک کشور فرضی	
سهم دهک اول	۲ درصد
سهم دهک دوم	؟
سهم دهک سوم	۳ درصد
سهم دهک چهارم	۵ درصد
سهم دهک پنجم	۸ درصد
سهم دهک ششم	؟
سهم دهک هفتم	۱۳ درصد
سهم دهک هشتم	۱۶ درصد
سهم دهک نهم	؟
سهم دهک دهم	۲۱ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

۱۰۷- موارد کدام گزینه به درستی، تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

- (الف) سرمایه‌گذاری در ... منجر به افزایش بهره‌وری نیروی کار و بالا رفتن درآمد ملی می‌شود.
 (ب) اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر، مستلزم ... است.
 (پ) یکی از مهم‌ترین ابزارهای رویارویی با نابرابری توزیع درآمد ... است.

- (۱) (الف) آموزش و تأمین اقتصادی - اجتماعی انسان‌ها، (ب) بهبود وضعیت تولید به ویژه تولید صنعتی، (پ) آموزش شغلی مستمر و افزایش انگیزش و ایجاد زمینه‌های مناسب به منظور بروز ابتکار و خلاقیت
 (۲) (الف) برقراری توزیع عادلانه درآمد و تأمین اجتماعی، (ب) توانمندسازی و به ویژه مولد کردن افراد، (پ) برقراری یک سامانه و نظام مناسب و کارآمد مالیاتی
 (۳) (الف) آموزش و تأمین اقتصادی - اجتماعی انسان‌ها، (ب) توانمندسازی و به ویژه مولد کردن افراد، (پ) برقراری یک سامانه و نظام مناسب و کارآمد مالیاتی
 (۴) (الف) برقراری توزیع عادلانه درآمد و تأمین اجتماعی، (ب) بهبود وضعیت تولید به ویژه تولید صنعتی، (پ) آموزش شغلی مستمر و افزایش انگیزش و ایجاد زمینه‌های مناسب به منظور بروز ابتکار و خلاقیت

۱۰۸- جدول زیر بیانگر وضعیت توزیع درآمد در یک کشور فرضی در طول سال گذشته است. چنانچه در سال جاری سهم دهک دهم $\frac{3}{6}$ واحد افزایش پیدا کند، سهم دهک اول حداقل چند درصد باید باشد تا توزیع درآمد در این سال مناسب‌تر از سال گذشته گردد؟

وضعیت توزیع درآمد در یک کشور فرضی	
سهم دهک اول	۳ درصد
سهم دهک دوم	۳ درصد
سهم دهک سوم	۵ درصد
سهم دهک چهارم	۸ درصد
سهم دهک نهم	۱۷ درصد
سهم دهک دهم	۱۸ درصد

(۱) $\frac{3}{5}$

(۲) $\frac{3}{4}$

(۳) $\frac{3}{6}$

(۴) $\frac{3}{7}$

۱۰۹- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی نشان داده شده است؟

- (الف) اشتغال کامل نیروی کار به معنای صفر بودن نرخ بیکاری است.
 (ب) بیکاری اصطلاحی: برخی افراد حاضر به کار نیستند. و در بیکاری داوطلبانه: برخی در حال جابجایی از کاری به کار دیگر هستند.
 (ج) ثروت یک متغیر جاری است، درآمد یک متغیر انباره است و در فرایند تولید و مولد بودن و کسب عایدی است.
 (د) در عصر حاضر، وجود و حضور دولت کم‌تر از اعصار گذشته احساس می‌شود.
 (ه) از دیدگاه اقتصاددانان، رفع فقر و حمایت از اقشار کم‌درآمد، راهی برای گسترش توسعه اقتصادی و افزایش سرعت روند توسعه یافتگی جامعه است، زیرا فقر گسترده می‌تواند مانعی بر سر راه پیشرفت همه‌جانبه جوامع باشد.

(۲) ص - غ - ص - ص - غ

(۱) ص - غ - ص - غ - غ

(۴) غ - غ - غ - غ - ص

(۳) غ - ص - ص - غ - ص

۱۱۰- پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر در کدام گزینه، مطرح شده است؟

(الف) عبارت کدام گزینه در رابطه با فقر نادرست است؟

(ب) با در نظر گرفتن کدام شاخص‌ها، می‌توان تصویری از «وسعت و اندازه فقر» در هر کشور به دست آورد؟

(ج) به ترتیب، «رفاه اجتماعی» به چه معناست و در چه صورتی تحقق می‌یابد؟

- (۱) (الف) در واقع در هر سطحی از درآمد سرانه هرچه توزیع درآمد کشوری نسبت به کشور دیگر ناعادلانه‌تر باشد، نرخ فقر در آن کشور بیشتر است. (ب) «درآمد ملی» و «پایین بودن شاخص‌های درمانی و بهداشتی»، (ج) برخورداری مادی و معنوی از امکانات موجود و کاهش فقر مطلق - مثبت بودن نرخ رشد اقتصادی و افزایش میل نهایی به پس‌انداز در گروه‌های بالای درآمدی
 (۲) (الف) افرادی که در زمانی، در کشوری فقیر به‌شمار می‌روند، در زمانی دیگر یا در کشوری دیگر نیز فقر دامنگیر آن‌هاست، به این وضعیت فقر نسبی می‌گویند. (ب) «درآمد سرانه» و «میزان نابرابری در توزیع درآمد»، (ج) ایجاد سلامت در جسم و روح افراد و کاهش نابهنجاری‌های اجتماعی - از بین رفتن فقر و کاهش نابرابری‌ها

- (۳) (الف) در هر جامعه افرادی که درآمد آن‌ها از سطح حداقل معیشتی معین کمتر باشد، زیر خط فقر قرار دارند. (ب) «درآمد سرانه» و «میزان نابرابری در توزیع درآمد»، (ج) ریشه‌کن شدن فقر مطلق و ترویج دانش - کاهش نابرابری‌های اجتماعی و افزایش بهره‌وری نیروی کار
 (۴) (الف) هرچه سطح درآمد سرانه در کشور پایین‌تر باشد، میزان فقر عمومی نسبت به کشوری با درآمد سرانه بالاتر بیشتر است. (ب) «تولید خالص داخلی» و «افزایش بی‌رویه جمعیت در جامعه»، (ج) ایجاد سلامت در جسم و روح افراد و کاهش نابهنجاری‌های اجتماعی - از بین رفتن فقر و کاهش نابرابری‌ها

۱۱۱- کدام گزینه در ارتباط با ویژگی‌های سبکی متن زیر صحیح نیست؟

«باری، چه دردسر بدهم؟ آنقدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته، تا یک فراش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: اسان از همنشین بد»

(۱) استفاده از واژه‌های بیگانه

(۲) حضور راوی سوم‌شخص در صحنه داستان

(۳) کاربرد زیاد کنایه در متن

(۴) نثر قابل فهم و هم‌آهنگ با طبیعت زبان

۱۱۲- نوع آرایه «لف و نشر» در همه ابیات مشترک است؛ به‌جز:

(۱) تا خط سبز تو از طرف بناگوش دمید از پی شام سیاهم سحری پیدا نیست

(۲) هر که یغما نگرد زلف و خط او گوید در بر دیو سلیمان زره داوود است

(۳) در چمن باد بهاری ز کنار گل و سرو به هواداری آن عارض و قامت برخاست

(۴) هیچ از لب و چشم تو قناعت نتوان کرد یارب چه نهادند در این شکر و بادام

۱۱۳- کدام بیت، دارای آرایه «تناقض» است؟

(۱) ما دماغ خشک را از باده گلشن کرده‌ایم بارها این شمع را از آب روشن کرده‌ایم

(۲) رتبه ما خاکساران را به چشم کم مبین خاکها ز افتادگی در چشم دشمن کرده‌ایم

(۳) جوهر شمشیر را در پیچ و تاب آورده است جامه فتحی که ما از زخم بر تن کرده‌ایم

(۴) از فروغ داغ ما چشم سمندر خیره است ما چراغ خود ز روی گرم روشن کرده‌ایم

۱۱۴- در کدام گزینه آرایه «تضاد» وجود ندارد؟

(۱) خم‌ها همه در جوش و خروشدن ز مستی وان می که در آن جاست حقیقت نه مجاز است

(۲) رازی که بر غیر نگفتیم و نگوییم با دوست بگوییم که او محرم راز است

(۳) از قبله ابروی تو در عین نماز است از قبله ابروی تو در عین نماز است

(۴) کوه نتوان کرد که این قصه دراز است کوه نتوان کرد که این قصه دراز است

۱۱۵- آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به‌جز:

(۱) گشت فراق و وصل تو مرگ و بقای عاشقان کشتی و زنده ساختی ای تو خدای عاشقان (لف و نشر، تناقض)

(۲) برده‌ای از تبسمی نقد بقای اهل دل کرده‌ای از تغافلای قصد فنای عاشقان (تضاد، واج‌آرایی)

(۳) دل ز بلای عاشقی یافت ره نجات را ای تو نجات اهل دل وی تو بلای عاشقان (تناقض، تضاد)

(۴) وقت نماز چون رود روی تو در حضور دل کز خم ابروان شدی قبله‌نمای عاشقان (مراعات نظیر، تشبیه)

۱۱۶- ترتیب درست آرایه‌های «پارادوکس، تشبیه، لف و نشر، جناس» در کدام گزینه است؟

- (الف) روزگاری است که سودای بتان دین من است
(ب) یار من باش که زیب فلک و زینت دهر
(ج) یا رب این کعبه مقصود تماشاگه کیست
(د) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
- (۱) د، الف، ب، ج (۲) الف، ج، ب، د
(۳) د، ج، ب، الف (۴) ب، الف، د، ج

۱۱۷- کدام بیت، «فاقد» اختیار «تغییر کمیت مصوت» است؟

- (۱) بیچارگیم به چیز نگرفتی
(۲) در حلقه کارزار جان دادن
(۳) ما را که جراحت است خون آید
(۴) من با همه جوری از تو خشنودم
- درماندگیم به هیچ نشمردی
بهتر که گریختن به نامردی
درد تو چنم که فارغ از دردی
تو بی گنهی ز من بیازردی

۱۱۸- در همه ابیات هر دو اختیار «حذف همزه و تغییر کمیت مصوت» وجود دارد؛ به جز:

- (۱) روز وصل دوست‌داران یاد باد
(۲) مبتلا گشتم در این بند و بلا
(۳) کامم از تلخی غم چون زهر گشت
(۴) راز حافظ بعد از این ناگفته ماند
- یاد باد آن روزگاران یاد باد
کوشش آن حق‌گزاران یاد باد
بانگ نوش شادخواران یاد باد
ای دریغ‌نازداران یاد باد

۱۱۹- ابیات زیر با کدام گزینه قرابت مفهومی دارد؟

- «ساحل افتاده گفت: گرچه بسی زیستم
موج ز خود رفته‌ای تیز خرامید و گفت
(۱) گر از قفس گریزم کجا روم کجا من؟
(۲) بگذار که بر شاخه این صبح دلاویز
(۳) شگفتا از عزیزی که هم‌آواز من بودند
(۴) به موج آویز و از ساحل پرهیز
- هیچ نه معلوم شد آه که من کیستم
هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم
کجا روم که راهی به گلشنی ندانم
بنشینم و از عشق سرودی بسرایم
به سوی اوج ویرانی پل پرواز من بودند
همه دریاست ما را آشیانه

۱۲۰- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) چه منع می‌کنی، زاهد، از این روی و بدین دیدن
(۲) مکن زنهار از خلوت‌نشینی منع زاهد را
(۳) ناصح این روی ببین منع من از یار مکن
(۴) منع مکن از دیدن قد و رخ و چشمش
- توان گفتن مسلمان را که روی از قبله برگردان
چه سازد صورت دیوار اگر در خانه نشیند؟
ور دل از کف ندهی، عیب خود اظهار مکن
من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

علوم و فنون ادبی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فصل یکم: تاریخ ادبیات فارسی در
قرن‌های هفتم، هشتم و نهم
پایه‌های آوایی، تشبیه
صفحه‌های ۱۰ (۳) ۳۴

۱۲۱- به ترتیب در کدام گزینه نام اثر با شاعر یا نویسنده آن به درستی تطبیق داده شده است؟

«عظاملک جوینی - سلمان ساوجی - عبید زاکانی - مولانا»

- (۱) تاریخ جهانگشا - نجات‌الانس - رساله دلگشا - فیه ما فیه
(۲) جامع‌التواریخ - تحفة‌الاحرار - صد پند - مجالس سبعة
(۳) تاریخ گزیده - اخلاق‌الاشراف - عشاق‌نامه - دیوان شمس
(۴) تاریخ جهانگشا - جمشید و خورشید - موش و گربه - مکاتیب

۱۲۲- کدام گزینه در مورد اوضاع ادبی و فرهنگی قرن هفتم هجری صحیح است؟

- (۱) در اثر حمله مغول، بسیاری از مدارس از بین رفته و بزرگانی چون عطار نیشابوری و عظاملک جوینی کشته شدند.
(۲) آثاری مانند «مرصادالعباد» و «تاریخ و صاف» نماینده جریان ساده‌نویسی در نثر این دوره هستند.
(۳) در اواخر دوره مغول، زبان رسمی و رایج عربی از رواج افتاد و توجه به زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق گرفت.
(۴) شاعران و نویسندگان بزرگ این دوره غالباً از اهالی خراسان، ری، اراک و اصفهان بودند.

۱۲۳- توضیحات مقابل کدام شخصیت با آن هماهنگی ندارد؟

- (۱) حافظ: لحن سخن او گزنده و طنزآمیز و نمایانگر فرهنگ گذشته ایران است.
(۲) عبید زاکانی: ناهنجاری‌های اجتماعی را با شیوه طنز و تمثیل بیان می‌کرد.
(۳) حمدالله مستوفی: منظومه‌ای درباره تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ هـ. ق دارد.
(۴) سلمان ساوجی: در سرایش غزل به سبک سعدی و مولوی توجهی ویژه داشته است.

۱۲۴- در کدام بیت، آرایه «تشبیه» به چشم می‌خورد؟

- (۱) صوفی هنوز صافی رندان نخورده است / ساقی برای او قدحی زین سیو ببر
(۲) تا عرض رنگ و بو نکند گل به باغ رو / بویش به باد برده و رنگش ز رو ببر
(۳) در زحمتم ز درد سر و گفت و گوی عقل / ای عقل از سرم برو این گفت و گو ببر
(۴) می‌آورم به پیش تو حاجت که گفته‌اند / حاجت به نزد صاحب روی نکو ببر

۱۲۵- در تشبیهات همه ابیات، هر چهار رکن تشبیه به کار رفته است؛ به جز:

- (۱) به آخر وصل انسان با خدا شد / چو قطره سوی بحرش آشنا شد
(۲) دوری از چاک گریبان تو آموخت به من / گل من غنچه‌صفت، سر به گریبانی را
(۳) ساخته فواره‌ها نهنگ‌آسا دلم / با تلاطم‌های عشقت زیر و بالا می‌شود
(۴) تنها تو بر که‌وار زلال تال‌سویی / کز هیچ سو بر آینه‌هایت غبار نیست

۱۲۶- نوع تشبیه کدام بیت متفاوت است؟

اختر بخت من مسکین بسوخت	آه کز آهم مه و پروین بسوخت
بر فلک بهرام را زوبین بسوخت	آتش مهرم چو در دل شعله زد
هر شیم تا روز بر بالین بسوخت	شمع را بنگر که با سیلاب اشک
در هوای شکر شیرین بسوخت	ای بسا خسرو که او فرهادوار

۱۲۷- به ترتیب، کدام گزینه بیانگر یکی از پایه‌های آوایی و تعداد پایه‌های آوایی بیت زیر است؟

- «هم ایثار کردی هم ایثار گفתי»
که از جور دوری و با لطف جفتی»
(۱) گفתי، هشت	(۲) هم ایثار، شش
(۳) که از جور، هشت	(۴) با لطف، شش

۱۲۸- مرز پایه‌های آوایی کدام مصراع، به درستی مشخص نشده است؟

(۱) من گریبان می‌درم از دست او: من گری بان / می درم از / دست او
(۲) که گم کرده را یافتن دیده‌ای: ک گم کرد / د را یا ف / تن دی د / ای
(۳) بی کس شهیدم خون هم ندارم: بی کس ش هی / دم / خون هم ن / دارم
(۴) به غیر از بحر بی پایان دگر منزل نمی‌بینم: ب غی رز بیج / ار بی پان / د گر من زل / ان می بی نم

۱۲۹- تعداد پایه‌های آوایی کدام مصراع متفاوت است؟

(۱) سوخته‌ام بی‌تو ز غم چون کنم	(۲) هرگز عادت نبود این بی‌وفایی
(۳) خوشم با ناله خود دم همین است	(۴) بمیرم در این سوز من عاقبت

۱۳۰- چند بیت از ابیات زیر با مفهوم بیت زیر قرابت دارد؟

- «دل‌م را چشمه نور یقین ساز
الف) گفت یا رب بده آن نور مرا
ب) یا رب چو به وحدت یقین می‌دارم
ج) چراغ یقینم فرا راه دار
د) یا رب من اگر گناه بی‌حد کردم
ه) یا رب ز فناعتم توانگر گردان
- در این تاریکی‌ام باریک‌بین ساز»
وافکن از ضعف یقین دور مرا
ایمان به تو عالم‌آفرین می‌دارم
ز بد کردنم دست کوتاه دار
دانم به یقین که بر تن خود کردم
وز نور یقین دل‌م منور گردان

(۴) پنج

(۳) چهار

(۲) سه

(۱) دو

علوم و فنون ادبی (۲) - سؤال‌های آشنا

فصل یکم: تاریخ ادبیات فارسی در
قرن‌های هفتم، هشتم و نهم
پایه‌های آوایی، تشبیه
صفحه‌های ۱۰ (۳) ۳۴

(۴) غزلیات عرفانی

(۳) قطعات اخلاقی

(۲) موش و گربه - نفحات الانس
(۴) موش و گربه - تحفة الاحرار

(۲) مناطقی مثل خراسان همچنان در حکم مرکز ادبی این دوره به‌شمار می‌رفت.
(۴) تعصبات دینی حاکمان این دوره، مانع رشد عقاید مختلف می‌گردید.

۱۳۲- هر دو اثر گزینه ... به تقلید از نظامی خلق شده‌اند.

(۱) قصاید مدحی
(۲) رباعیات فلسفی

(۱) جمشید و خورشید - نفحات الانس
(۳) جمشید و خورشید - تحفة الاحرار

۱۳۳- کدام گزینه درباره شعر قرن هشتم هجری صحیح است؟

(۱) با روی کار آمدن دربارهای ادب‌دوست، قصیده رونق گرفت.
(۳) زبان شعر به جز در شعر شاعران شاخص، رو به سستی بود.

۱۳۴- بر اساس مفهوم جملات زیر، کدام گزینه می‌تواند بخشی از متن کتاب «مرصادالعباد» باشد؟

(۱) دو چیز محال عقل است، خوردن بیش از رزق مقسوم و مردن پیش از وقت معلوم.
(۲) هر آن چه دانی که معلوم تو خواهد شد، به پرسیدن آن تعجیل مکن که هیبت سلطنت را زیان دارد.
(۳) دشمن به ملاحظت دوست نگردد بلکه طمع زیادت کند.
(۴) چون انسان بار امانت خواهدکشیدن، می‌باید که قوت هر دو عالم به کمال او را باشد.

۱۳۵- در کدام گزینه «وجه شبه» حذف شده است؟

(۱) هر نسیمی که به من بوی خراسان آرد
(۲) لب‌ت تا در لطافت لاله سیراب را ماند
(۳) قَدْ همه دلبهران عالم
(۴) صد فوار گـوهرشناسان راز

۱۳۶- در کدام بیت، تعداد «تشبیه» بیشتر است؟

(۱) از درون تو بود تیره جهان چون دوزخ
(۲) تیخال‌ها به ناله درآیند چون جرس (= زنگ)
(۳) گر هست در دماغ، تو را باد نخوتی
(۴) دجله اشک از بهار شوق طغیان کرده است

۱۳۷- در بیت کدام گزینه، تشبیه فشرده به کار نرفته است؟

(۱) لنگر حلم تو ای کشتی توفیق کجاست؟
(۲) دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصود است
(۳) غیرت عشق زبان همه خاصان ببرید
(۴) تویی که گر بخرامد درخت قامت تو

۱۳۸- بیت زیر از چند پایه آوایی تشکیل شده است؟

«ده روزه مهر گردون، افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا»
(۱) هشت
(۲) چهارده
(۳) شش
(۴) چهار

۱۳۹- تعداد پایه‌های آوایی کدام بیت متفاوت است؟

(۱) چشم پدید آمده پنهان بماند
(۲) دولتی جستم وبالم آمده است
(۳) به زره پوش قد تیروشفت
(۴) مرا غم ندیم است خاص از نه من

۱۴۰- قافیه کدام بیت، یک رکن عروضی آن را تشکیل می‌دهد؟

(۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
(۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی
(۳) غمش در نهان‌خانه دل نشیند
(۴) امشب ای ماه به درد دل من تسکینی

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)
الْوَجْهَ النَّافِعُ وَالْوَجْهَ الْمَضْرُ
درس ۲
صفحه‌های ۲۵ تا ۳۱
عربی زبان قرآن (۲)
مَوَاعِظُ قِيَمَةٌ
درس ۱
صفحه‌های ۱ تا ۱۶

■ عَيْنُ الْأَصْحَحِ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (۱۴۱ - ۱۴۴)

۱۴۱- «ما أَجْمَلُ أَنْ تُقَدِّمَ لِأَبْنَائِكَ مَوَاعِظَ قِيَمَةٍ تُرْشِدُهُمْ إِلَى الْمَعْرِفَةِ!»:

- (۱) زیباتر آن است که به فرزندان خود پندهای ارزشمندی تقدیم کنی که با آن به سوی معرفت هدایت شوند!
- (۲) چه زیباست که به فرزندان پندهای ارزشمندی تقدیم کنی که آنان را به شناخت هدایت کند!
- (۳) چه زیباست که چیزی به فرزندان پیشکش کنی که آنان به معرفتی ارزشمند ارشاد شوند!
- (۴) آنچه زیباست این است که گراندترترین پندها فرزندان را به شناخت هدایت کنند!

۱۴۲- «لَمْ تَأْكُلْ كُلَّ طَعَامٍ تَرَاهُ فِي الْمَائِدَةِ وَ أَنْتَ مُنْعَتٌ عَنِ الْمَوَادِّ السَّكَّرِيَّةِ!»:

- (۱) هر غذایی را که در سفره دیدی نخوردی چرا که تو از مواد قندی منع شدی!
- (۲) چرا هر غذایی را می‌خوری در حالی که در سفره می‌بینی و تو از مواد قندی منع شدی!
- (۳) برای چه هر غذایی را که در سفره می‌بینی می‌خوری در حالی که تو از مواد قندی منع شدی!
- (۴) برای چه از هر غذایی که در سفره می‌بینی نمی‌خوری در حالی که تو فقط از مواد قندی منع شدی!

۱۴۳- عَيْنُ الْخَطَأِ:

- (۱) کنت أسأل الله باكياً ألا يُعَامِلَنِي بِعَدْلِهِ! : گریه‌کنان از خدا می‌خواستیم که با عدالت خویش با من رفتار نکند!
- (۲) مِنْ أَسْرَارِ النَّجَاحِ أَنْ تَقُومَ بِعَمَلِكَ وَحِيداً وَ لَا تَتَوَكَّلَ عَلَى الْآخِرِينَ! : از رازهای موفقیت است که به تنهایی به کارت برخیزی و به دیگران تکیه نکنی!
- (۳) الصَّدِيقُ هُوَ الَّذِي نَسْتَطِيعُ أَنْ نَتَوَكَّلَ عَلَيْهِ فِي شِدَائِدِ الْحَيَاةِ! : دوست همان کسی است که در سختی‌های زندگی می‌توانیم بر او تکیه کنیم!

(۴) مَنْ يَعْشَى فِي الدُّنْيَا بِوَجْهِينِ يَمُتْ خَاسِراً! : هر کس در دنیا با دورویی زندگی کند، زیانکار می‌میرد!

۱۴۴- «پدر و مادرها با دلسوزی بهترین ویژگی‌ها و نیکوترین کارها را به فرزندان‌شان یاد می‌دهند!»:

- (۱) الْوَالِدَانِ يُعَلِّمَانِ أَوْلَادَهُمَا الصِّفَاتِ الْفُضْلَى وَ الْأَعْمَالِ الْحُسْنَى مُشْفِقِينَ!
- (۲) يَتَعَلَّمُ الْأَبْنَاءُ مِنَ الْوَالِدِينَ الْمَشْفِقِينَ الْخِصَالَ الْفَاضِلَةَ وَ الْأَعْمَالَ الْحَسَنَةَ!
- (۳) يُعَلِّمُ الْآبَاءُ وَ الْأُمَّهَاتُ أَوْلَادَهُمْ أَفْضَلَ الْخِصَالِ وَ أَحْسَنَ الْأَعْمَالِ مُشْفِقِينَ!
- (۴) الْآبَاءُ وَ الْأُمَّهَاتُ يُعَلِّمُونَ أَبْنَاءَهُمْ فَضْلَى الْخِصَالِ وَ حُسْنَى الْأَعْمَالِ مُشْفِقِينَ!

۱۴۵- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) نَعُودُ بِاللَّهِ مِنْ سُبَاتِ الْعَقْلِ وَ قُبْحِ الرَّزْلِ!
- (۲) اسْتِخْرَاجُ الرَّيِّتِ مِنْ كَبِدِ الْحَوْتِ يَنْفَعُنَا نَفْعاً كَثِيراً!
- (۳) يُسْتَعْمَلُ رُكَّابُ الطَّائِرَاتِ حِزَامَ الْأَمَانِ لِلنَّجَاةِ مِنَ الْخَطَرِ!
- (۴) الْخُفَّاشُ هُوَ الْحَيَوَانُ اللَّبُونُ الْوَحِيدُ الَّذِي يَقْدُرُ عَلَى الطِّيْرَانِ!

۱۴۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «إِنَّ دُنْيَاكُمْ عِنْدِي لِأَهْوَنَ مِنْ وَرَقَةٍ فِي فَمِ جَرَادَةٍ تَقْضَمُهَا!»

- ۱) دُنْيَا: اسم - مفرد مذكّر - اسم تفضيل (على وزن: فُعَلَى) - معرب / اسم «إِنَّ» و منصوب
 - ۲) وَرَقَةٍ: اسم - مفرد مؤنث - معرب - نكرة / مجرور بحرف الجرّ؛ من ورقة: جارّ و مجرور و خبر
 - ۳) أَهْوَنَ: مفرد مذكّر - اسم تفضيل (على وزن: أَفْعَل) - معرب - نكرة / مجرور بحرف الجرّ؛ لِأَهْوَنَ: جارّ و مجرور
 - ۴) تَقْضَمُ: مضارع - للمفرد المؤنث الغائب (أي للغائبة) - مجرد ثلاثي - متعدّد / فعل و مفعوله ضمير «ها»؛ الجملة فعلية
- ۱۴۷- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ:

- ۱) بعض الأجرام يمكن رؤيتها بالمنظار فقط!
 - ۲) لا يعتمد العاقل على المناصب الدنيوية الزائلة!
 - ۳) أمر الأطفال الشيطون بالعبور من ممرّ المشاة!
 - ۴) لقد أنقذنا تسعة مصابين في حريق أحد المصانع!
- ۱۴۸- عَيْنُ كَلِمَةٍ «أَحْسَنُ» اسْمُ تَفْضِيلٍ:

- ۱) من أحسن إلى الفقراء في الدنيا فإنّ الله يُعْطِيهِ مَا يُرِيدُ!
- ۲) أحسن التلميذ عند المعلم من يقوم بأداء واجباته الدراسية!
- ۳) قال صديق لي : أحسنُ عزاءك في مصيبة الحسين (ع)!
- ۴) ما أحسن الأغنياء إلى هؤلاء الفقراء عندما طلبوا المساعدة!

۱۴۹- عَيْنُ «سَعِيدًا» يَكُونُ حَالًا:

- ۱) نسأل الله أن يجعل اليوم سعيداً و كثيرَ البركات!
- ۲) من يعيش متوكلاً على ربّه يكن عبداً سعيداً في حياته!
- ۳) كان أبي ينصر المحرومين حوله و يعيش سعيداً بينهم!
- ۴) رأيتُ أمسي سعيداً مع أمّه يخرجان من متجر في السوق!

۱۵۰- عَيْنُ «وَأَوْ» الْحَالِيَّةُ:

- ۱) إنّما المؤمنون توكّلوا على الله و تحلّوا بالسكينة!
- ۲) عاملتُ أنا و أنت صديقنا جيّداً فلماذا تركنا مُنزعجاً!
- ۳) تتصحنى المديرية و تقول غاضبةً: لا تُكرّري عمليّك هذا!
- ۴) الطّالبان لا يُشاغبا و هما يعلمان أنّ المعلم يرى سلوكهما!

۱۵۱- کدام عامل را می‌توان بارزترین نتیجه سلطه بیگانگان بر مملکت در عصر قاجار دانست؟

- (۱) اعطای حق کاپیتولاسیون به اتباع خارجی
(۲) دخالت‌های دولت‌های بیگانه در امور داخلی
(۳) از دست رفتن بخش‌هایی از سرزمین ایران
(۴) دادن امتیازات متعدد به خارجی‌ان

۱۵۲- کدام‌یک از روزنامه‌های زیر در عصر قاجار از جمله روزنامه‌های فارسی زبان که در خارج از کشور چاپ و وارد ایران می‌شدند، نمی‌باشد؟

- (۱) عروة الوثقی (۲) حبل‌المتین (۳) اختر (۴) ادب

۱۵۳- کدام رویداد تاریخی، اولین جرعه نهضت مشروطه به‌شمار می‌رود؟

- (۱) اعتراضات مردمی علیه انتشار عکس مربوط به پوشیدن لباس روحانیت توسط مسیو نوژ بلژیکی در جشن بالماسکه
(۲) تشکیل انجمن‌های مخفی توسط آیت‌الله بهبهانی و آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری علیه حکومت قاجار
(۳) شلاق خوردن سه تن از علمای کرمان از عوامل حکومتی به دلیل مقابله آن‌ها با فرقه شیخیه
(۴) تجمع مردم تهران در مسجد شاه در اعتراض به گرانی کالاهای اساسی و حمله مأموران حکومتی به آن‌ها

۱۵۴- مهم‌ترین خواسته‌های تحصن‌کنندگان در حرم عبدالعظیم از حکومت قاجار چه بود؟

- (۱) ایجاد دادگستری در همه شهرها
(۲) برکناری عین‌الدوله از صدارت
(۳) تشکیل دارالشورا
(۴) عمل به قانون اساسی به دور از ملاحظات شخصی

۱۵۵- اصل دوم متمم قانون اساسی انقلاب مشروطیت با تلاش‌های پیگیر کدام‌یک از علمای زیر به تصویب رسید؟

- (۱) آیت‌الله شیخ عبدالله مازندرانی
(۲) آیت‌الله میرزای نائینی
(۳) آیت‌الله سید محمد طباطبایی
(۴) آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری

۱۵۶- کدام‌یک از عبارات‌های زیر پیرامون اهداف انگلستان و روسیه برای مداخله در نهضت مشروطه صحیح می‌باشد؟

- (۱) حمایت روسیه از قیام ملت‌های منطقه قفقاز برای جدایی‌طلبی
(۲) کمک انگلستان به محمدعلی‌شاه برای حفظ سلطنت
(۳) جلوگیری روس‌ها از نفوذ دمکرات‌ها در لباس مشروطه‌خواهی
(۴) محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه

۱۵۷- قرارداد ۱۹۰۷ که به موجب آن ایران به سه منطقه تحت سلطه تقسیم می‌شد، با میانجی‌گری کدام کشور منعقد شد؟

- (۱) آلمان (۲) روسیه (۳) انگلستان (۴) فرانسه

۱۵۸- در دوران مشروطه دمکرات‌ها به رهبری کدام شخصیت سیاسی، بر جدایی دین از سیاست تأکید می‌ورزیدند؟

- (۱) میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل
(۲) سیدحسن تقی‌زاده
(۳) میرزا ملکم خان
(۴) ملک‌المتکلمین

۱۵۹- چرا اقدامات مورگان شوستر آمریکایی، روسیه و انگلستان را سخت‌عصبانی کرد؟

- (۱) اتکای دولتمردان ایرانی به کشور آمریکا
(۲) به دنبال داشتن تنظیم دستگاه اقتصادی کشور
(۳) استخدام یک تبعه خارجی بدون موافقت روس و انگلیس
(۴) انتقام آمریکا از این دو کشور برای جبران شکست جنگ جهانی دوم

۱۶۰- کدام‌یک از مراجع بزرگ شیعه مقیم عراق به دنبال انحلال دوره دوم مجلس شورای ملی، قبل از عزیمت به ایران، به طرزی مشکوک از دنیا رفت؟

- (۱) آیت‌الله حاج میرزا حسین تهرانی
(۲) آیت‌الله سید عبدالله مازندرانی
(۳) آیت‌الله محمدکاظم خراسانی
(۴) میرزا خلیل تهرانی

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

درس ۳
(۳) پایان حمل‌ونقل آبی
صفحه‌های (۴ ۳ ۵۵)

۱۶۱- اختراع موتور بخار در چه زمانی رخ داد و باعث تحول در کدام دسته از انواع حمل‌ونقل شد؟

- (۱) در پایان قرن نوزدهم - حمل‌ونقل آبی و ریلی
(۲) با وقوع انقلاب صنعتی - حمل‌ونقل آبی و ریلی
(۳) در پایان قرن نوزدهم - حمل‌ونقل جاده‌ای
(۴) با وقوع انقلاب صنعتی - حمل‌ونقل جاده‌ای

۱۶۲- به ترتیب هریک از گزاره‌های زیر، مربوط به کدام جنبه از اهمیت حمل‌ونقل هستند؟

(الف) گردشگری به‌عنوان یک بخش مهم در کشورها به زیرساخت‌های حمل‌ونقل نیاز دارد.

(ب) در جنگ تحمیلی، حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و هوایی نقش مهمی در جابه‌جایی نیروهای نظامی و تجهیزات در مناطق عملیاتی و موفقیت رزمندگان داشتند.

(ج) حمل‌ونقل اهمیت بسزایی در ارتباط مردم و تبادل فرهنگی بین نواحی مختلف دارد.

- (۱) اجتماعی - اجتماعی - زیست‌محیطی
(۲) اجتماعی - دفاعی - اجتماعی
(۳) اقتصادی - دفاعی - اجتماعی
(۴) اقتصادی - اجتماعی - زیست‌محیطی

۱۶۳- از میان انواع شیوه‌های حمل‌ونقل زیر، چند دسته به جابه‌جایی مسافر و بار و چند شیوه به مسافت‌های دور اختصاص دارند؟

«حمل‌ونقل آبی - حمل‌ونقل ریلی - حمل‌ونقل هوایی - حمل‌ونقل لوله‌ای»

- (۱) چهار - دو
(۲) چهار - چهار
(۳) سه - سه
(۴) دو - چهار

۱۶۴- به ترتیب برای دسترسی به «روستایی در فاصله ۴۰ کیلومتری» و «شهری در فاصله ۷۰۰ کیلومتری» کدام شیوه حمل‌ونقل مناسب‌تر است؟

- (۱) ریلی - ریلی
(۲) ریلی - هوایی
(۳) جاده‌ای - جاده‌ای
(۴) جاده‌ای - ریلی

۱۶۵- حمل‌ونقل ریلی در کدام‌یک از ویژگی‌های زیر، برتری کمتری نسبت به حمل‌ونقل جاده‌ای دارد؟

- (۱) هزینه‌ی احداث خطوط آهن
(۲) هزینه‌ی حمل در مسافت‌های طولانی
(۳) میزان امنیت در جابه‌جایی بار و مسافر
(۴) میزان مصرف سوخت

۱۶۶- طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان متعلق به چه کشوری است؟

- (۱) آمریکا
(۲) ژاپن
(۳) روسیه
(۴) چین

۱۶۷- معمولاً به چه نوع قطارهایی پرسرعت گفته می‌شود؟

- (۱) قطارهایی که سرعتشان به ۴۵۰ کیلومتر در ساعت برسد.
(۲) قطارهایی که بیش از ۲۰۰ کیلومتر در ساعت سرعت داشته باشند.
(۳) قطارهایی که بیش از ۳۰۰ کیلومتر در ساعت سرعت داشته باشند.
(۴) قطارهایی که سرعتشان به ۱۶۰ کیلومتر در ساعت برسد.

۱۶۸- کدام گزینه از مهم‌ترین پروژه‌های در دست اجرای شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران است؟

- (۱) برقی کردن مسیر راه‌آهن جلفا - تبریز
(۲) احداث راه‌آهن سریع‌السیر تهران - مشهد
(۳) احداث راه‌آهن سریع‌السیر تهران - اصفهان - یزد
(۴) برقی کردن راه‌آهن تهران - مشهد

۱۶۹- کدام‌یک از اطلاعات زیر درباره‌ی حمل‌ونقل آبی نادرست است؟

- (۱) مقرون‌به‌صرفه‌ترین و ارزان‌ترین روش جابه‌جایی کالاها
(۲) پوشش گسترده در جهان
(۳) هزینه‌ی احداث مناسب بندار، اسکله و تجهیزات مربوط به آن‌ها
(۴) سرعت کمتر کشتی نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل

۱۷۰- ویژگی کشتی‌های «رو-رو» کدام است؟

- (۱) تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و خارج شوند.
(۲) قابلیت قراردادن کالاها در محفظه‌هایی خاص و آسان بودن انبارداری محموله‌ها
(۳) توانایی قراردادن مواد فله‌ای در مخازن یا تانکرهای کشتی
(۴) تفریحی بودن و دارای قابلیت حمل مسافران گردشگری برای مدتی محدود و مشخص

تاریخ (۱)

درس‌های تاریخ (۱) و جغرافیا (۱) زوج درس هستند، به سؤال‌های یک درس پاسخ دهید.

فصل‌های اول و دوم
درس‌های (۳) ۶
صفحه‌های (۳) ۶۰

۱۷۱- مورخان در کدام مرحله یک پژوهش تاریخی نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند؟

- (۱) شناسایی منابع و اسناد تحقیق
(۲) استخراج نتایج و یافته‌های تحقیق
(۳) گردآوری و تنظیم اطلاعات
(۴) تحلیل و تفسیر اطلاعات

۱۷۲- علم تاریخ از چه طریقی می‌تواند جوامع را در ترسیم افق آینده کمک کند؟

- (۱) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی
(۲) شناخت چگونگی پیدایش فرهنگ‌ها
(۳) افزایش قوه درک و مهارت اندیشه‌ورزی
(۴) کمک به حفظ و نگهداری میراث فرهنگی

۱۷۳- مهم‌ترین ویژگی گاه‌شماری بابلی‌ها چه بود؟

- (۱) بر پایه گردش خورشید به دور زمین تنظیم شده بود و سال را ۳۵۴ روزه محاسبه می‌کردند.
(۲) هر سه سال یک ماه به سال می‌افزودند و آن سال را ۱۳ ماه در نظر می‌گرفتند.
(۳) سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم کرده و پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.
(۴) هر ۱۲۰ سال، ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد.

۱۷۴- کدامیک از مراحل باستان‌شناسی، نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؟

- (۱) شناسایی و کشف مکان‌ها و محوطه‌های باستانی
(۲) حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثار
(۳) استخراج و تنظیم اطلاعات از آثار باستانی
(۴) سالیابی و تعیین سن آثار باستانی

۱۷۵- کدام امپراتوری موجب تبادل بیشتر فرهنگ و تمدن در بین‌النهرین شد؟

- (۱) آگد (۲) بابل (۳) آشور (۴) ایلام

۱۷۶- به کدام دلیل انسان‌های اولیه به فعالیت‌هایی غیر از کشاورزی مانند ابزارسازی و پارچه‌بافی روی آوردند؟

- (۱) یک‌جانشینی و به وجود آمدن روستاها
(۲) تخصصی شدن کارها
(۳) شکل‌گیری تجارت
(۴) تولید مازاد بر نیاز محصولات کشاورزی

۱۷۷- کدام عبارت در ارتباط با سلسله موریای در هندوستان نادرست است؟

- (۱) پیش از حمله داریوش هخامنشی به هند تشکیل شد.
(۲) مؤسس این سلسله، چندرا گوپتا نام داشت.
(۳) بر سراسر هند به‌جز نواحی جنوبی آن اعمال قدرت می‌کرد.
(۴) در دوران فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید.

۱۷۸- مهم‌ترین دستاورد تمدنی چینی‌ها در زمان سلسله «هان» چه بود؟

- (۱) یکسان‌سازی مقیاس وزن‌ها و عیار سکه‌ها
(۲) ایجاد و نوسازی تشکیلات اداری و مالیاتی چین
(۳) گشایش جاده ابریشم و اتصال کشور چین به اروپا
(۴) ساخت دیوار چین برای مقابله با هجوم اقوام صحراگرد

۱۷۹- دلیل کشمکش‌های طولانی و جنگ‌های بزرگ میان دولت-شهرهای یونانی و حکومت هخامنشیان در قرن ۵ ق.م. چه بود؟

- (۱) مخالفت و دشمنی یونانیان با تعالیم دینی زرتشت
(۲) شرایط مناسب یونان برای کشتیرانی و دریانوردی
(۳) تحکیم سلطه بر خلیج فارس و دریای عمان
(۴) تسلط سیاسی و اقتصادی بر منطقه آسیای صغیر

۱۸۰- چرا دین مسیحیت در زمان امپراتور کنستانتین رونق بی‌سابقه‌ای یافت؟ زیرا ...

- (۱) او فرمانی مبنی بر آزادی این دین در محدوده امپراتوری روم صادر کرد.
(۲) در این زمان مسیحیت دین رسمی امپراتوری روم اعلام شد.
(۳) به تدریج از دشمنی و سخت‌گیری‌های پیشوایان یهودی کاسته شد.
(۴) او با همدستی رومیان در صدد نابودی پیشوایان یهودی برآمد.

۱۸۱- «برخورداری از یک محل معین برای انجام فعالیت‌های انسان» و «به‌کارگیری تکنولوژی برای بهره‌برداری از اعماق زمین توسط انسان» به‌ترتیب به

کدام یک از مفاهیم جغرافیایی اشاره می‌کند؟

- (۱) تعامل محیط طبیعی و انسانی - مکان
(۲) تعامل محیط طبیعی و انسانی - درک توان و میزان منابع
(۳) مکان - روابط متقابل انسان با محیط
(۴) تأثیر انسان بر محیط - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

۱۸۲- هر یک از توضیحات داده‌شده، در کدام یک از مراحل پژوهش در جغرافیا جای می‌گیرند؟

- (الف) پژوهشگر ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه خود می‌پردازد.
(ب) پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادهای و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند.
(ج) پژوهشگر به مکان مدنظر می‌رود و به افراد یا محیط مراجعه می‌کند و با مکان ارتباطی مستقیم دارد.

- (۱) پردازش داده‌ها - بیان مسأله - تدوین فرضیه
(۲) نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها - بیان مسأله - جمع‌آوری اطلاعات
(۳) نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها - تدوین فرضیه - جمع‌آوری اطلاعات
(۴) پردازش داده‌ها - تدوین فرضیه - بیان مسأله

۱۸۳- در کدام گزینه موقعیت نسبی یک کشور به‌درستی نیامده است؟

- (۱) قرارگیری دشت‌های بزرگ و منطقه کوهستانی البرز در ایران
(۲) قرارگیری بحرین در حاشیه خلیج فارس
(۳) قرارگیری کشور آذربایجان در حاشیه غربی دریای خزر
(۴) قرارگیری نیویورک در ساحل اقیانوس اطلس

۱۸۴- «پیدایش نهایی ناهمواری‌های ایران» و «نهایی‌شدن شکل آن‌ها» در کدام دوره‌های زمین‌شناسی رخ داده است؟

- (۱) اواخر دوران سنوزوئیک - ترشیاری
(۲) دوران دوم زمین‌شناسی - کواترنر
(۳) دوران دوم زمین‌شناسی - ترشیاری
(۴) اواخر دوران سنوزوئیک - کواترنر

۱۸۵- کدام گزینه از ویژگی‌های منطقه کوهستانی البرز است؟

- (۱) این منطقه کوهستانی با شکلی منظم و موازی در ضلع شمال و شمال شرقی ایران قرار دارد.
(۲) گنبد‌های نمکی، از زیباترین و فعال‌ترین پدیده‌های رشته‌کوه البرز است.
(۳) بخش اعظم این چین‌خوردگی، حاصل کوه‌زایی مواد رسوبی طی میلیون‌ها سال است.
(۴) فرسایش، کوه‌های مینیاتوری را در این منطقه کوهستانی به وجود آورده است.

۱۸۶- با وصل کردن کدام نقطه به دو نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی و خضر زنده در سیستان و بلوچستان، مثلثی تشکیل می‌شود که منطقه کوهستانی

مرکزی را به وجود می‌آورد؟

(۱) گردنه آوج در استان قزوین

(۲) شاه‌کوه در نزدیکی شاهرود

(۳) تنگه منجیل

(۴) اطراف چاله جازموریان

۱۸۷- علل و زمینه‌های پیدایش دشت ارژن فارس چه بوده است؟

(۱) فرسایش بادی

(۲) انحلال مواد آهکی و هموارشدن زمین‌ها

(۳) انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست

(۴) چین‌خوردگی‌ها و ایجاد در حد فاصل تاقدیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها

۱۸۸- در مطالعه عوامل مؤثر بر آب‌وهوای ایران، تفاوت زاویه تابش در دو شهر آبادان و پارس‌آباد به کدام مورد اشاره دارد؟

(۱) قرارگرفتن در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

(۲) عرض جغرافیایی

(۳) نزدیکی یا دوری از دریاها و منابع رطوبتی

(۴) میزان متفاوت وسعت و گستردگی این دو شهر

۱۸۹- دو عبارت زیر توضیح مختصری از دو نوع توده هوایی است که وارد کشور ایران می‌شوند. به ترتیب منشأ و زمان ورود این توده‌ها در کدام گزینه ذکر شده است؟

(الف) پس از ورود به کشور باعث افزایش شدید دما می‌شود.

(ب) موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

(۱) دوره گرم سال، دریای سرخ - دوره گرم سال، دریای مدیترانه

(۲) تابستان، دریای سرخ - دوره گرم سال، دریای مدیترانه

(۳) تابستان، عربستان - دوره گرم سال، اقیانوس هند

(۴) دوره گرم سال، عربستان - دوره سرد سال، اقیانوس هند

۱۹۰- از نظر مکانی هر کدام از دریاچه‌های «پریشان، نیریز، زریبار» متعلق به کدام شهر هستند و از نظر زمانی به کدام نوع مرتبط می‌شوند؟

(۱) فارس، فصلی - قم، فصلی - کرمان، فصلی

(۲) کرمان، فصلی - کردستان، دائمی - کرمان، دائمی

(۳) کرمان، دائمی - قم، دائمی - کردستان، فصلی

(۴) فارس، دائمی - فارس، فصلی - کردستان، دائمی

۱۹۱- کدام گزینه در رابطه با عبارت زیر، درست نیست؟

- «مردم امرلی ۸۰ روز در برابر داعش، مقاومت کردند تا در نهایت گروه‌های مقاومت عراق، خود را به امرلی رساندند و حصر آن شهر، شکسته شد.»
- (۱) انسان‌ها قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند.
 - (۲) جنگ‌های نامنظم، مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیایی سربازان محلی یک منطقه است که قادرند در موقعیت بومی خود، با امکانات محدود، حتی در برابر تهاجم یک ارتش بزرگ مقاومت کنند.
 - (۳) در جنگ‌های نامنظم، افراد از نظم موجود پیروی می‌کنند و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند.
 - (۴) سربازان جنگ‌های نامنظم، معمولاً نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا نمی‌کنند، بلکه متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی خود عمل می‌کنند.

۱۹۲- کدام یک از عبارات زیر، نادرست است؟

- (۱) ساختارهای اجتماعی با کنش‌های افراد به وجود می‌آیند و برقرار می‌مانند.
- (۲) مشکلات و مسائل اجتماعی، بیرون از دایره نفوذ و تأثیر انسان‌ها نیستند.
- (۳) انسان‌ها با کنش‌های اجتماعی خود در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثرگذار هستند.
- (۴) زندگی اجتماعی انسان و نظم، همزاد یکدیگرند و انسان‌ها صرفاً مجریان نظم هستند.

۱۹۳- پیامد هر یک از عبارات زیر به ترتیب چیست؟

- تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی
- انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی و ... و استفاده از روش‌های صرفاً تجربی
- نادیده گرفتن معنای کنش

- (۱) به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد - عادت‌زدایی - بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود می‌شوند.
- (۲) به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. - اخلاق‌گریزی - بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند.
- (۳) به افزایش معنای زندگی اجتماعی و حذف اراده و خلاقیت زندگی اجتماعی می‌انجامد - اخلاق‌گریزی - بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای غیرقابل مشاهده ما محدود می‌شوند.
- (۴) به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد - اخلاق‌گریزی - خصوصیات و رفتارهای غیرقابل مشاهده و قابل مشاهده انسان محدود می‌شود.

۱۹۴- به ترتیب هر یک از عبارات زیر به کدام یک از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی اشاره می‌کند؟

- با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک ردیلت اخلاقی است.
 - سرگرمی و هیجان از عوامل اصلی حضور افراطی جوانان و نوجوانان در فضاهای مجازی است.
 - ماکس وبر، از سلطه نظمی که گویا هدفی جدای از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به قفس آهنین تعبیر می‌کند.
 - پیشرفت‌های چشمگیر جهان غرب در حوزه صنعت و فضا به فراگیرتر و عمیق‌تر شدن فجایع انسانی و زیست‌محیطی منجر شد.
(۱) سقوط ارزش‌ها - افول معانی - سقوط ارزش‌ها - رکود اراده‌ها	(۲) افول معانی - رکود اراده‌ها - افول معانی - سقوط ارزش‌ها
(۳) سقوط ارزش‌ها - افول معانی - رکود اراده‌ها - سقوط ارزش‌ها	(۴) سقوط ارزش‌ها - افول معانی - رکود اراده‌ها - افول معانی

۱۹۵- کدام گزینه در رابطه با همراهی همدلانه، نادرست است؟

- (۱) همراهی همدلانه به معنای تأیید کنشگران یعنی نگاه کردن به مسائل از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌هاست.
- (۲) برای فهم انگیزه جوانان و نوجوانان نمی‌توان از روش‌های تجربی استفاده کرد، بلکه باید از همراهی همدلانه استفاده کرد.
- (۳) همراهی همدلانه، تلاش برای فهم کنشگرانی است که نمی‌توان با روش‌های تجربی، آرمان‌ها و انگیزه‌های آنان را درک کرد.
- (۴) ما در جهان اجتماعی با افراد آگاه سروکار داریم و باید با توجه به تفسیر آن‌ها از خودشان به فهم همدلانه کنش‌هایشان دست پیدا کنیم.

۱۹۶- هر عبارت به ترتیب به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- دانش جهان شمول همه جایی و همیشگی
- نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی
- نوعی پژوهش کیفی بر اساس مشاهده مشارکتی
- پدیده‌های نامحسوس

- (۱) تبیین - هویت‌زدایی - قوم‌نگاری - آرمان‌ها و ارزش‌ها
 - (۲) تفسیر - عادت‌زدایی - مطالعه موردی - هنجارها و عقاید
 - (۳) تبیین - هویت‌زایی - قوم‌نگاری - هنجارها و نمادها
 - (۴) نگاه از درون به پدیده‌ها - هویت‌زدایی - مطالعه موردی - عقاید و ارزش‌ها
- ۱۹۷- درستی یا نادرستی عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- وبر، تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌داند؛ بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت.
- اغلب می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش در جامعه‌شناسی استفاده کرد؛ مانند آزمایش فیلیپ زیمباردو در ایجاد یک زندان ساختگی.
- مسئله معنا درباره برخی پدیده‌های اجتماعی، از جمله کنش‌ها مطرح است.
- لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌های فردی- اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌ها است.

- (۲) ص - غ - غ - ص
- (۴) ص - ص - غ - غ

- (۱) غ - ص - ص - غ
- (۳) غ - غ - ص - ص

۱۹۸- هریک از عبارات زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش جدول است؟

الف	موضوع جامعه‌شناسی تفسیری	ب	فهم دلالت‌های کنش
اطلاع افراد مورد آزمایش از مطالعه و امکان بروز رفتار غیرطبیعی	ج	نشان دادن عمق پنهان و منحصر به فرد بودن یک پدیده اجتماعی خاص	د

۱۹۹- کدام گزینه، در ارتباط با دیدگاه ماکس وبر، درست نیست؟

- مطالعه موردی
- اثر هوترن
- زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند.
- کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها

(۱) ج - الف - د - ب

(۳) ب - الف - د - ج

- (۱) کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد و باید معنای آن‌ها را فهمید، فهمیدن برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری است.
- (۲) هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود؛ و گرنه ارزش علمی ندارد و از این رو تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست.
- (۳) جامعه‌شناسی خود را تفهیمی- تبیینی معرفی می‌کرد و مدعی شد که هر چند جهان اجتماعی، همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد، اما انسان‌ها همانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی متفاوتند.
- (۴) معتقد بود که جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و از این راه عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد و توصیف کند و درباره درست یا غلط بودن این عقاید و ارزش‌ها داوری و ارزیابی کند و به نقد و اصلاح آن‌ها بپردازد.

۲۰۰- رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که ...

- (۱) کنشگران بر اساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند؛ بنابراین فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.
- (۲) علوم انسانی و علوم اجتماعی، دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی دارند و تبیین به عنوان روش مستقل و ویژه علوم انسانی و اجتماعی به رسمیت شناخته می‌شود.
- (۳) همه دانش‌ها تولیداتی حسی و تجربی هستند و فرهنگ‌های گوناگون تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند، ولی دانشی جهان شمول و همیشگی تولید می‌کنند.
- (۴) مرز علم و غیرعلم را تجربه و تفسیر تجربی تعیین می‌کند و برای یافتن معنای پدیده‌ها باید از بیرون به آن‌ها نگاه کرد.

۲۰۱- هر عبارت به‌ترتیب پیامد، معنا و علت کدام گزینه است؟

- ورود به جهان فرهنگی
- آن‌چه با اندیشه و عمل فرد پدید می‌آید به آن تعلق دارد.
- پاسخ‌های متفاوت به پرسش‌های بنیادین بشر
- (۱) به وجود آمدن عقاید و خصوصیات ذهنی - جهان اجتماعی - پدید آمدن جهان‌های اجتماعی مختلف
- (۲) بیان اندیشه به صورت گفتار یا نوشتار - جهان انسانی - پدید آمدن جهان‌های فرهنگی مختلف
- (۳) اندیشیدن درباره موضوعی خاص - جهان انسانی - شکل‌گیری روح و شالوده فرهنگ
- (۴) رفتار با دیگران بر اساس اندیشه و تصمیم فرد - جهان فردی - شکل‌گیری جهان‌های فرهنگی مختلف

۲۰۲- هریک از عبارات زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام بخش جدول است؟

اغلام و سلاسل	د	بخش فردی جهان انسانی	ج
الف	هویتی فرهنگی دارد	ب	نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی

- محدود شدن جهان تکوینی به جهان طبیعت

- خلق موضوعی واحد به سه شکل مختلف توسط سه فرد در یک مسابقه

- جهان اجتماعی

- باورها و اعمال ممانعت‌کننده از درک انسان از حقیقت خویش و جهان هستی

(۱) ج - د - ب - الف

(۳) ب - د - الف - ج

۲۰۳- کدام گزینه به‌ترتیب عبارات «قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ، جایگاه ویژه‌ای قائل است» و «جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد» ارتباط مفهومی دارد؟

(۱) ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند. - بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

(۲) قرآن از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید. - جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ آن‌ها می‌داند.

(۳) اگر جامعه فرهنگ توحیدی داشته باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید. - جهان ذهنی و فردی هویتی مادی و طبیعی دارد.

(۴) قرآن از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید. - بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

۲۰۴- کدام گزینه به‌ترتیب در رابطه با گونه نخست و گونه دوم فرهنگ‌هایی که به سوی جهانی شدن گام برداشتند، نادرست و درست است؟

(۱) فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن در خدمت گروه و قوم خاصی نیست. - چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود جهان را به دو منطقه مرکزی و منطقه پیرامونی تقسیم می‌کند.

(۲) فرهنگی است که عقاید و ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است ولی نگاهی سلطه‌جویانه دارد. - فرهنگی است که دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند.

(۳) فرهنگی است که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد. - فرهنگی است که عقاید و ارزش‌های آن مطابق با حق و رفتار و هنجارهای آن مطابق با حق نیست.

(۴) فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم یا منطقه یا گروه خاصی نیست. - فرهنگی است که از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی سخن می‌گوید.

۲۰۵- هر یک از عبارات زیر به‌ترتیب به کدام یک از ویژگی‌های فرهنگ جهانی مطلوب اشاره می‌کند؟

- در صورت وجود این ویژگی از بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر جلوگیری خواهد شد.

- در شرایط فقدان این ویژگی، بشر به بحران‌های روحی و روانی گرفتار خواهد شد.

- در صورت نبود این ویژگی قدرت مقاومت از آدمیان گرفته می‌شود.

(۱) حقیقت - عدالت - آزادی

(۳) عدالت - معنویت - مسئولیت

(۲) قسط - معنویت - آزادی

(۴) عدالت - آزادی - تعهد

۲۰۶- کدام گزینه به ترتیب سطح دوم و سطح اول از ویژگی‌های عقلانیت در فرهنگ جهانی مطلوب را نشان می‌دهد؟

- ۱) فرهنگ باید بتواند به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ بدهد. - فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر و پرسش‌های متغیر را داشته باشد.
- ۲) فرهنگ باید مانع نفوذ سلطه‌گران و تبدیل انسان به موجودی منفعل بشود. - فرهنگ باید در شرایط تاریخی مختلف در مقابل پرسش‌ها و نیازهای متفاوتی که انسان با آن مواجه می‌شود، پاسخگو باشد.
- ۳) فرهنگ باید بتواند بر اساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود به پرسش‌های ثابت و متغیر بشر پاسخ بدهد. - اگر فرهنگی نتواند به پرسش‌های بنیادین پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.
- ۴) اگر فرهنگی نتواند به پرسش‌های بنیادین پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت. - در صورت نبود این سطح از عقلانیت، فرهنگ دچار بحران روحی و روانی می‌شود.

۲۰۷- هریک از موارد زیر به ترتیب مرتبط با کدام یک از انواع استعمار است؟

- کنترل بازار کشورهای دیگر با استفاده از سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی
 - پذیرفتن برتری فرهنگی جهان غرب و پیروی از مسیر ترسیم‌شده آن
 - نسل‌کشی به منظور تأمین قدرت سلطه
- ۱) استعمار نو - استعمار فرانو - استعمار قدیم
۲) استعمار قدیم - استعمار نو - استعمار نو
۳) استعمار نو - استعمار نو - استعمار نو
۴) استعمار قدیم - استعمار فرانو - استعمار قدیم

۲۰۸- به ترتیب پاسخ هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- شیوه شکل‌گیری شاهنشاهی و امپراتوری
 - عملکرد امپریالیسم اقتصادی
 - وجه اشتراک استعمار نو و فرانو
- ۱) قدرت نظامی و کشورگشایی - تصرف بازارها و مواد خام یک کشور - حضور پنهان استعمارگران
۲) جهان‌گشایی و استعمار - تصرف بازارها و مواد خام یک کشور - حضور پنهان مجریان و استعمارگران
۳) قدرت نظامی و کشورگشایی - کنترل بازار از طریق نهادها و سازمان‌های بین‌المللی - حضور پنهان مجریان
۴) جهان‌گشایی و استعمار - کنترل بازار از طریق نهادها و سازمان‌های بین‌المللی - حضور آشکار استعمارگران و مجریان

۲۰۹- عبارتهای زیر را به ترتیب از جهت درستی و نادرستی مشخص نمایید.

- اشغال یک سرزمین با توسل به قدرت نظامی و سیاسی، نوعی از فرهنگ سلطه است.
 - موفقیت‌های استعمار، ناشی از پیشرفت در اقتصاد صنعتی، دریانوردی و فنون نظامی بود.
 - کودتای نظامی ابزاری برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته، در دوران استعمار نو بود.
 - اغلب جوامع، سلطه را به عنوان ارزش اجتماعی برتر، در فرهنگ خود جای داده‌اند.
- ۱) ص - ص - غ - غ
۲) غ - ص - ص - غ
۳) ص - ص - ص - غ
۴) غ - غ - غ - ص

۲۱۰- هریک از عبارات زیر به ترتیب با کدام مورد در ارتباط است؟

- دخل و تصرف فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در جهان تکوینی
 - توجه به کانون ثروت و قدرت و به خدمت گرفتن کشورهای دیگر در پیرامون آن
 - استفاده از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره برای رسیدن به اهداف استعماری
- ۱) از دست رفتن استقلال جهان ذهنی و تکوینی در برابر جهان فرهنگی - فرهنگ سرمایه‌داری - استعمار نو
۲) مهم‌تر دانستن جهان فرهنگی از جهان ذهنی و تکوینی - فرهنگ صهیونیسم - استعمار نو
۳) محدود شدن جهان تکوینی به جهان طبیعت - فرهنگ سلطه - استعمار فرانو
۴) سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم انسانی و اجتماعی - مدینه فاسقه - استعمار فرانو

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

هستی و چیستی
چهار ممکنات
چهار علی و معلولی
کدام تصویر از جهان؟
خدا در فلسفه (۱)
خدا در فلسفه (۲)
صفحه‌های (۳) تا (۵)

۲۱۱- کدام گزینه مرتبط با قدم سوم در تبیین نسبت میان «هستی و چیستی» نیست؟

- (۱) ما از هر واقعیتی که در پیرامونمان هست، دو مفهوم در ذهن خود داریم.
- (۲) این‌گونه نیست که بخشی از شیء خارجی مربوط به وجود باشد و بخشی مربوط به ماهیت.
- (۳) انسان می‌داند که پیرامون او اشیایی وجود دارد و برحسب نیاز از آنها استفاده می‌کند.
- (۴) آب یک موجود واحد و غیرمرکب ولی با دو جنبه مختلف است.

۲۱۲- عبارت زیر با کدام گزینه کامل شود تا مثالی درست برای حمل اولی ذاتی باشد؟

«انسان ... است.»

- (۱) جسم (۲) ضاحک (۳) باسواد (۴) شاعر

۲۱۳- کدام عبارت درباره رابطه امکانی با وجود نادرست است؟

- (۱) چنین موجودی نه از وجود ابا دارد و نه از عدم.
- (۲) می‌توان آن را هم به نحو مثبت و هم منفی ملاحظه کرد.
- (۳) موضوع به صورت بالقوه هم می‌تواند محمول را بپذیرد و هم نپذیرد.
- (۴) قضیه با موضوع و محمول ثابت، هم در حالت موجهه و هم سالبه صادق است.

۲۱۴- فلاسفه مسلمان به چه دلیلی معتقدند که قاعده علیت از تجربه به دست نمی‌آید؟

- (۱) تجربی‌دانستن این قاعده منتهی به اجتماع نقیضین می‌شود.
- (۲) انسان به طور مادرزادی در همان بدو تولد با این قاعده آشنا است.
- (۳) مصادیق رابطه علیت با عقل است که دریافته می‌شوند، نه با تجربه.
- (۴) پژوهش‌های تجربی تنها با پذیرفتن این اصل می‌توانند صورت بگیرند.

۲۱۵- به ترتیب چه تعداد از گزاره‌های صحیح زیر مربوط به اصل سنخیت میان علت و معلول و وجوب علی و معلولی است؟

- الف) توسط منکرانش به کار گرفته نمی‌شود.
- ب) آب با رسیدن به دمای صد درجه قطعاً جوش می‌آید.
- پ) با ایجاد سد مانع تخریب خانه‌ها توسط سیل می‌شویم.
- ت) انکار آن مانند انکار خود اصل علیت است.

- (۱) سه - یک (۲) یک - یک (۳) دو - دو (۴) یک - دو

۲۱۶- اگر فرض شود امکان ذاتی معلول برای ایجاد آن کفایت می‌کند این تصور، ناظر بر کدام معنای اتفاق است؟

(۱) عدم ضرورت علی و معلولی

(۲) عدم سنخیت میان علت و معلول

(۳) نبودن غایتمندی در حرکات و نظم جهان

(۴) رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده

۲۱۷- نظرات فلاسفه یونان باستان درباره خدا در کدام گزینه به طور صحیح نیامده است؟

(۱) سقراط و افلاطون هر دو در پی اصلاح اندیشه‌ها درباره خدا بودند.

(۲) به نظر افلاطون نظم جهان نشان‌دهنده حاکمیت عقل است.

(۳) اثبات وجود خوب‌ترین و بهترین در یکی از مقدمات برهان ارسطو جای می‌گیرد.

(۴) هم افلاطون و هم ارسطو به واجب‌الوجود بودن خدا اذعان داشته‌اند.

۲۱۸- کدام مورد در استدلال دکارت در اثبات وجود خداوند یافت نمی‌شود؟

(۱) متناهی بودن وجود انسان

(۲) داشتن تصور از موجودی بی‌نهایت در ذهن

(۳) نیاز موجود جاودانه به جهانی ماورای دنیای مادی

(۴) الهامات ادراکی از سوی یک منشأ بیرون از وجود آدمی

۲۱۹- در مورد برهان فارابی در اثبات وجود خدا کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) مبتنی بر پذیرش معلولیت جهان است.

(۲) مبتنی بر عدم پذیرش تسلسل علل متناهی است.

(۳) مبتنی بر تقدم علت بر معلول است.

(۴) مبتنی بر فهم ضرورت وجود است.

۲۲۰- «واجب‌الوجود بالذات» از نظر ابن‌سینا موجودی است که ...

(۱) ذات او همان وجودش است.

(۲) وجود واجب، معلول ذات و ماهیتِ وجوب یافته است.

(۳) علت آن یک ماهیت ضروری در بیرون است.

(۴) ضرورتِ وجودش، ذاتی است.

۲۲۱- در کدام گزینه از صدق و کذب قضیه‌ای می‌توان به صدق و کذب دیگری پی برد و بالعکس؟

- (۱) بعضی کتاب‌ها فلسفی هستند - هر کتابی فلسفه است
(۲) هیچ مؤمنی موحد نیست - بعضی مؤمنان موحد هستند
(۳) هر حیوهای فلز است - هیچ حیوهای فلز نیست
(۴) بعضی حیوانات گیاه‌خوار نیستند - بعضی حیوانات گیاه‌خوار هستند
- ۲۲۲- در مورد دو قضیه‌ای که صرفاً اجتماع آن‌ها محال است؛ نمی‌توان گفت ...

- (۱) بدون شک هر دو قضیه دارای کمّ کلی هستند.
(۲) کذب یک قضیه، صدق قضیه دیگر را مشخص می‌کند.
(۳) این دو قضیه در هیچ حالتی کیف یکسانی ندارند.
(۴) بین این دو قضیه یکی از اقسام تقابل جریان دارد.

۲۲۳- در چه صورتی، قضیه «هیچ شکستی بی عبرت نیست» کاذب و قضیه «برخی اختلاس‌گرها بی‌اخلاق‌اند» صادق خواهد بود؟

- (۱) صدق «بعضی شکست‌ها بی عبرت نیستند»، صدق «هر اختلاس‌گری بی‌اخلاق است»
(۲) کذب «هر شکستی بی‌عبرت است»، صدق «برخی اختلاس‌گرها بااخلاق‌اند»
(۳) صدق «برخی شکست‌ها عبرت‌آموزند»، کذب «هیچ اختلاس‌گری بی‌اخلاق نیست»
(۴) کذب «بعضی شکست‌ها بی عبرت نیستند»، صدق «هر اختلاس‌گری بی‌اخلاق است»

۲۲۴- کدام گزینه جای خالی را به درستی کامل نمی‌کند؟

«اگر یک قضیه ... داشته باشیم، نمی‌توان از صدق آن، صدق ... آن را به دست آورد.»

- (۱) موجبه جزئی - متناقض
(۲) سالبه جزئی - عکس مستوی
(۳) موجبه کلی - متضاد
(۴) سالبه کلی - متداخل

۲۲۵- اگر از عبارت «غیرفلزها نارسانا هستند» نتیجه بگیریم که «عایق‌ها نافلز هستند» دچار چه مغالطه‌ای شده‌ایم؟

- (۱) تعمیم شتابزده
(۲) استثنای قابل چشم‌پوشی
(۳) ایهام انعکاس
(۴) تعریف دوری

۲۲۶- اگر متداخل متناقض قضیه‌ای «هیچ ج الف نیست» باشد؛ در این صورت کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«اصل قضیه ...»

- (۱) در برخی از مثال‌ها می‌تواند دارای عکس کاذب باشد.
(۲) دارای محمول (ج) و موضوع (الف) است.
(۳) با متداخل متناقض خود، سور یکسان دارد.
(۴) نمی‌تواند با قضیه دیگری رابطه تضاد داشته باشد.

۲۲۷- اگر قضیه «بعضی ب الف نیست» کاذب باشد، صدق یا کذب کدام گزینه قطعی نیست؟

- (۱) بعضی الف ب است.
(۲) هیچ ب الف نیست.
(۳) هر الف ب است.
(۴) بعضی ب الف است.

۲۲۸- در چه صورتی دو قضیه متداخل، حتماً صادق خواهند بود؟

- (۱) اگر میان موضوع و محمول آن قضایا، رابطه تساوی و یا عموم و خصوص مطلق برقرار باشد.
(۲) اگر میان موضوع و محمول آن قضایا، رابطه تساوی و یا عموم و خصوص من وجه برقرار باشد.
(۳) اگر میان موضوع و محمول آن قضایا، رابطه تباین و یا عموم و خصوص مطلق برقرار باشد.
(۴) اگر میان موضوع و محمول آن قضایا، رابطه تباین و یا تساوی برقرار باشد.

۲۲۹- رابطه میان کدام دو قضیه صحیح ذکر نشده است؟

- (۱) بعضی عالم‌ها دین‌دار هستند - هیچ عالمی دین‌دار نیست (تناقض)
(۲) بعضی مفاهیم مجهول‌اند - هر مفهومی مجهول است (تداخل)
(۳) هر کتابی رمان است - بعضی رمان‌ها کتاب هستند (عکس مستوی)
(۴) هر انسانی ریاضی‌دان نیست - هیچ انسانی ریاضی‌دان نیست (تضاد)

۲۳۰- متضاد متناقض قضیه‌ای که عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد، کدام یک از اقسام قضایای حملی است؟

- (۱) موجبه کلی
(۲) موجبه جزئی
(۳) سالبه کلی
(۴) سالبه جزئی

امکان شناخت

صفحه‌های ۴۳ تا ۴۹

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۲۳۱- کدام گزاره با دیگر گزاره‌ها در باب «معرفت» هم‌پوشانی ندارد؟

- (۱) انسان نمی‌تواند اشیاء را همان‌گونه که هستند، بشناسد.
- (۲) شناخت انسان می‌تواند خطا و اشتباه باشد.
- (۳) انسان در شناخت امور محسوس هم همواره خطا می‌کند.
- (۴) شناخت انسان همواره خطا و اشتباه است.

۲۳۲- کدام گزینه در ارتباط با معرفت‌شناسی صحیح است؟

- (۱) بحث شناخت ناگزیر در ضمن اندیشیدن درباره هستی و انسان پدیدار می‌شود.
- (۲) تلاش و توجه کانت سبب شد که معرفت‌شناسی به جزئی از فلسفه تبدیل شود.
- (۳) بحث‌های معرفت‌شناسی منحصر در میان فیلسوفان اسلامی و یونان باستان بود.
- (۴) پرسش‌هایی از قبیل «شناخت چیست؟» منجر به استقلال این بخش از فلسفه شد.

۲۳۳- در مورد «معرفت‌شناسی» کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) توجه ویژه کانت به شناخت باعث توجه سایر فیلسوفان به مباحث شناخت شد.
- (۲) علت ایجاد شاخه مستقل به نام معرفت‌شناسی عدم ارتباط آن با هستی‌شناسی است.
- (۳) اندیشه در باب مابعدالطبیعه همراه اندیشه در باب معرفت‌شناسی است.
- (۴) دانش معرفت‌شناسی سؤالاتی چون «راه‌های شناخت چیست؟» را شکل می‌دهند.

۲۳۴- در کدام گزینه، گزاره صادقی در باب «چیستی معرفت» نیامده است؟

- (۱) عبارت «کتاب این جاست» نشان‌دهنده علم به وجود کتاب است.
- (۲) صرف عبارت «معرفت یعنی آگاهی نسبت به چیزی» برای فهم معنای معرفت کافی نیست.
- (۳) تعریف لغوی به‌تنهایی می‌تواند باعث رفع ابهام از کلمه شناخت گردد.
- (۴) بی‌نیازی مفهوم معرفت از تعریف، معلول روشن بودن آن است.

۲۳۵- کدام عبارت جای خالی زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

- (۱) «کسی که می‌گوید می‌دانم توپ آنجاست...»
- (۲) مابه‌ازای آگاهی او تصویری است که از توپ در ذهن می‌آورد.
- (۳) شکی در معنا و تعریف «دانستن» به ذهن نمی‌آورد.
- (۴) برخلاف شناخت او از امر خارجی، خود شناخت برایش مفهومی بدیهی است.

۲۳۶- کدام عبارت بیانگر شکاکیت در خود اصل امکان شناخت نیست؟

- (۱) هیچ چیزی برای آدمی قابل شناخت نیست.
- (۲) شناخت انسان مابه‌ازای خارجی ندارد و جعلی است.
- (۳) انسان توانایی شناخت بسیاری چیزها را ندارد.
- (۴) انسان نمی‌تواند به علمی مطابق با واقع دست یابد.

۲۳۷- همه گزینه‌ها به‌جز گزینه... مربوط به یک حیطه یکسانی از معرفت‌شناسی هستند.

- (۱) انسان نمی‌تواند به علمی که مطابق با واقع باشد، برسد.
- (۲) ممکن است شناخت انسان از پدیده‌های پیرامون اشتباه باشد.
- (۳) حقایق بسیاری وجود دارد که هنوز انسان نتوانسته آن‌ها را بشناسد.
- (۴) ابهام کلمه معرفت حداکثر با بیان معادلی رفع می‌شود.

۲۳۸- کدام گزینه در مورد نظر گرگیاس پیرامون شناخت درست نیست؟

- (۱) عدم امکان انتقال شناخت بر عدم شناخت تقدم دارد.
- (۲) انکار واقعیت اولین مرحله است.
- (۳) انسان به هم‌نوعان خود معرفت منتقل نمی‌کند.
- (۴) امکان شناخت پس از اصل واقعیت اشیا قرار دارد.

۲۳۹- این که منجمان قدیم عموماً فکر می‌کردند خورشید به دور زمین می‌گردد، ولی منجمان جدید پی بردند که این نظر اشتباه بوده به کدام حیطه معرفت‌شناسی مربوط است؟

- (۱) پیشرفت دانش
- (۲) تکمیل دانش
- (۳) تصحیح دانش
- (۴) امکان شناخت

۲۴۰- کدام گزینه می‌تواند تصدیق‌کننده عبارت «بشر توانایی رسیدن به معرفت را دارد.» باشد؟

- (۱) در گذشته چنین فکر نمی‌کردند که زمین به دور خورشید حرکت می‌کند.
- (۲) کشف نشدن واکسن کرونا نشانه ناتوانی بشر در شناخت اشیاء و موجودات است.
- (۳) تلاش انسان برای پذیرش امکان شناخت، علت دست‌یابی او به دانش‌های مختلف بود.
- (۴) اشتباهات گذشتگان در زمینه علوم مختلف دلالت بر خطاپذیری دائم شناخت بشر دارد.

۲۴۱- کدام یک از ویژگی‌های مسئله به‌عنوان یکی از شاخص‌های تقسیم‌بندی مسائل به دو گروه خوب تعریف شده و خوب تعریف نشده نیز مطرح است؟

(۱) توانمندی‌های محدود ما در جریان حل مسئله

(۲) مشخص بودن موقعیت فعلی در جریان حل مسئله

(۳) فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس

(۴) تحت کنترل بودن حل مسئله

۲۴۲- در جریان حل مسئله به ترتیب، «آگاهی کامل از آنچه انجام می‌دهیم» مربوط به کدام ویژگی مسئله است و شخص در چه صورتی احساس مسئله می‌کند؟

(۱) مشخص بودن موقعیت مبدأ - دانستن هدف

(۲) تحت کنترل بودن جریان مسئله - دانستن هدف

(۳) مشخص بودن موقعیت مبدأ - شناسایی دقیق توانمندی‌ها

(۴) تحت کنترل بودن جریان مسئله - مشخص بودن موقعیت مبدأ

۲۴۳- از کدام یک از روش‌های حل مسئله زمانی استفاده می‌کنیم که مسئله و پاسخ مسئله را می‌دانیم، اما مسیر و فرایند رسیدن به پاسخ را نمی‌دانیم؟

(۱) تحلیلی

(۲) بارش مغزی

(۳) مهندسی معکوس

(۴) خرد کردن مسئله

۲۴۴- کدام گزینه در تعریف واژه «ناکامی» کاملاً صحیح است؟

(۱) وضعیت شناختی ناخوشایند حاصل از ناتوانی در حل مسئله

(۲) رفتار تکانشی ناخوشایند حاصل از ناتوانی در تصمیم‌گیری

(۳) وضعیت عاطفی ناخوشایند حاصل از ناتوانی در یادگیری

(۴) وضعیت عاطفی نامطلوب حاصل از ناتوانی در حل مسئله

۲۴۵- «کشور ایران توانسته است با احیای تالاب‌ها و شیرین کردن آب‌های شور، برای مبارزه با خشکسالی اقدامات شایانی انجام دهد؛ اما کشورهای دیگر

هنوز با مشکل خشکسالی مواجه هستند و از راه‌های غیر عقلانی برای برطرف کردن این مشکل استفاده می‌کنند.» علت عدم موفقیت سایر کشورها به

کدام یک از ویژگی‌های مسئله اشاره دارد؟

(۱) هدفمند نبودن

(۲) تحت کنترل نبودن فرایند حل مسئله

(۳) عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها

(۴) مشخص نبودن موقعیت فعلی یا مبدأ در جریان حل مسئله

۲۴۶- فردی که با به‌کارگیری روش مطالعه جدید نتوانست در دروس خود پیشرفت کند، باید ...

(۱) نمرات خود را بعد و قبل از اجرای روش مطالعه جدید مقایسه کند.

(۲) راه‌حل انتخاب شده را ارزیابی کند.

(۳) روش‌های قبلی را بهبود ببخشد و یا اصلاح کند.

(۴) به راه‌حل‌های جایگزین فکر کند.

۲۴۷- در کدام گزینه گزاره صحیحی پیرامون روش اکتشافی بیان شده است؟

(۱) با وجود اینکه اجرای آن، دستیابی به راه‌حل را تضمین نمی‌کند، این روش مورد قبول همه است.

(۲) این روش عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی بوده و به همین دلیل بسیار زمان‌بر است.

(۳) در این روش نیازی به پردازش عمیق اطلاعات وجود ندارد و در حداقل زمان به راه‌حل می‌رسد.

(۴) اعتبار آن با گذشت زمان به شدت متزلزل می‌شود، اما به هیچ وجه با خطا همراه نیست.

۲۴۸- «شرکت در آزمون‌های آزمایشی، حضور موفق و بدون استرس در کنکور را تسهیل می‌کند»؛ این گزاره به ترتیب بیانگر وقوع کدام پدیده می‌باشد و اثر

منفی این پدیده، در چه صورتی رفع می‌شود؟

(۱) انتقال - بازبینی

(۲) نهفتگی - بازبینی

(۳) نهفتگی - بازبینی

(۴) انتقال - بازبینی

۲۴۹- کدام مسئله از مسئله‌های خوب تعریف شده نیست؟

(۱) چرا فصل‌ها در بعضی از مناطق کره زمین، از لحاظ مدت و سرد یا گرم بودن با نقاط دیگر تفاوت فاحش دارند؟

(۲) اگر یازده به علاوه دو، برابر با یکس باشد، نه به علاوه پنج برابر چیست؟

(۳) چرا در طول تاریخ برخی از ملت‌ها، سال‌ها تحت رهبری یک حاکم دیکتاتور زیسته‌اند؟

(۴) طبق یافته‌های فعلی، اولین نسل انسان‌های شبیه ما در کدام منطقه از جهان می‌زیسته‌اند؟

۲۵۰- کدام یک از عبارات زیر صحیح است؟

(۱) برخورداری از حافظه قوی لزوماً به معنای داشتن تفکر قوی است.

(۲) علت ناتوانی بسیاری از افراد در حل مسئله، نداشتن تجربه گذشته یا نگاه جدید است.

(۳) یادگیری حاصل از حل مسئله، در مقایسه با سایر یادگیری‌ها، قابل تعمیم نیست.

(۴) پرخاشگری باعث ناکامی افراد می‌شود.